

Základní škola a Mateřská škola Pilníkov, okres Trutnov

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

pro předškolní vzdělávání

zpracovaný v souladu s požadavky na předškolní vzdělávání
danými Rámcovým vzdělávacím programem pro předškolní vzdělávání
s názvem

POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT

MOTTO: JEN SI DĚTI VŠIMNĚTE, CO JE KRÁSY NA SVĚTĚ!

Jen se děti rozhlédněte, co tu kolem kvítí kvete!

Co zvířátek jenom tu je, co tu ptáčků poletuje.

A co je tu dobrých lidí, co si štěstí nezávidí. (J. Čapek)

1. IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
1.1. NÁZEV ŠVP: POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT	3
1.2. ÚDAJE O ŠKOLE	3
1.3. ÚDAJE O ZŘIZOVATELI	3
1.4. PLATNOST DOKUMENTU	3
2. OBECNÁ CHARAKTERISTIKA ŠKOLY	4
2.1. VELIKOST ŠKOLY	4
2.2. LOKALITA ŠKOLY	4
2.3. CHARAKTER A SPECIFIKA BUDOVY	4
2.4. DOPRAVNÍ DOSTUPNOST	4
3. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ	5
3.1. VĚCNÉ PODMÍNKY	5
3.2. ŽIVOTOSPRAVA	6
3.3. PSYCHOSOCIÁLNÍ PODMÍNKY	6
3.4. ORGANIZACE	8
3.5. ŘÍZENÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY	10
3.6. PERSONÁLNÍ A PEDAGOGICKÉ ZAJIŠTĚNÍ	11
3.7. SPOLUÚČAST ZÁKONNÝCH ZÁSTUPCŮ	12
3.8. PODMÍNKY PRO VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	12
3.9. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH	13
3.10. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET	14
3.11. PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ S NEDOSTATEČNOU ZNALOSTÍ ČESKÉHO JAZYKA	15
3.12. ZAJIŠTĚNÍ VZDĚLÁVÁNÍ V DOBĚ MIMOŘÁDNÝCH OPATŘENÍ	16
4. ORGANIZACE VZDĚLÁVÁNÍ	18
4.1. DRUH PROVOZU	18
4.2. POČET TŘÍD	18
4.3. PRAVIDLA PRO ZAŘAZOVÁNÍ DO JEDNOTLIVÝCH TŘÍD	18
4.4. SOUBĚŽNÉ PŮSOBNÍ DVOU UČITELŮ VE TŘÍDĚ	18
4.5. KRITÉRIA PRO PŘIJÍMÁNÍ DĚTÍ DO MATEŘSKÉ ŠKOLY	18
5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU	20
5.1. ZAMĚŘENÍ ŠKOLY	20
5.2. DLOUHODOBÉ CÍLE MATEŘSKÉ ŠKOLY	20
5.3. METODY A FORMY VZDĚLÁVÁNÍ	20
5.4. ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	21
5.5. ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ NADANÝCH	24
5.6. ZAJIŠTĚNÍ PRŮBĚHU VZDĚLÁVÁNÍ DĚTÍ OD DVOU DO TŘÍ LET	25
6. VZDĚLÁVACÍ OBSAH	28
7. SYSTÉM EVALUACE	56
8. PŘÍLOHY ŠVP	60

1. Identifikační údaje

1.1. Název ŠVP: POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT

1.2. Údaje o škole

- **Název školy:** Základní škola a Mateřská škola, Pilníkov, okres Trutnov
- **Adresa školy:** Náměstí 35, Pilníkov, 542 42
- **Ředitelka školy:** Ing. Dagmar Hegrová
- **Telefon:** 734575492
- **E-mail:** info@zspilnikov.cz
- **Webové stránky:** www.zspilnikov.cz

Zařazení do sítě škol:

IZO: 107588994

REDIZO: 650041453

IČO: 70988013

- **Adresa mateřské školy:** Úzká 86, Pilníkov, 542 42
- **Telefon:** 734725588
- **E-mail:** ms@zspilnikov.cz

1.3. Údaje o zřizovateli

- **Zřizovatel školy:** Město Pilníkov
- **Adresa zřizovatele:** Náměstí 36, Pilníkov, 542 42
- **Telefon:** 499 898 921, 499 898 922
- **E-mail:** podatelna@pilnikov.cz, starosta@pilnikov.cz
- **Webové stránky:** www.pilnikov.cz

1.4. Platnost dokumentu

- **Číslo jednací:** 59MŠ/2023
- **Datum projednání v pedagogické radě:** 23. 8. 2023
- **Platnost dokumentu:** od 1. 9. 2023

Aktuální verze Školního vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání „POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT“ je vytvořena celým pedagogickým kolektivem mateřské školy.

Tímto dokumentem se ruší ŠVP „POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT“ č.j. 64/2022 ze dne 1.9.2022.

2. Obecná charakteristika školy

2.1. Velikost školy

- **Kapacita mateřské školy: 42**
- **Počet tříd: 2**
- **Počet pracovníků: 7** (4 kvalifikované učitelky, 1 asistent pedagoga/školní asistent, 1 školnice, 1 kuchařka)

2.2. Lokalita školy

Mateřská škola se nachází uprostřed obce nedaleko náměstí u frekventované silnice, naproti je hasičské zbrojnice.

2.3. Charakter a specifika budovy

Mateřskou školu tvoří jedna budova se dvěma podlažími včetně půdních prostor.

K budově náleží elektrická rozvodna, kde je i obsluha pro topení. Součástí mateřské školy je i prostorná školní zahrada.

2.4. Dopravní dostupnost

Mateřská škola je pro děti s trvalým pobytem v Pilníkově dostupná pěšky. Pro děti z okolních obcí je možnost využít veřejnou autobusovou či vlakovou dopravu.

3. Podmínky vzdělávání

3.1. Věcné podmínky

- v současné době je mateřská škola uzpůsobena pro dvě oddělení; bohužel prostorové možnosti vzhledem k počtu dětí jsou v obou třídách, šatně i sociálním zařízení nedostačující,
- v přízemí je kuchyně, úklidová místnost, chodba slouží zároveň jako šatna dětí, dále je zde herna a třída, která slouží i jako jídelna, kde se třídy v době stravování, vyjma odpolední svačiny, střídají; třída zčásti vybavena novým nábytkem; jídelna je vybavena nastavitelnými stoly a židlemi,
- v prvním podlaží je třída a dvě herny, z nichž jedna slouží zároveň i jako tělocvična/ložnice – nové matrace na spaní se každodenně rozkládají; třída vybavena starým nábytkem; v této třídě mají děti k dispozici televizi, počítače
- vybavení hračkami, pomůckami a materiály je v obou třídách na celkem dobré úrovni, obnovováno dle finančních možností školy; hračky a ostatní pomůcky pro děti jsou umístěny ve skříňkách; děti si je mohou samostatně brát a jsou učitelkou vedeny k jejich úklidu na správné místo,
- pomůcky pro výtvarné činnosti a výchovně vzdělávací práci s dětmi jsou umístěny ve starých nevyhovujících skříních a některé taky na půdě,
- v každé třídě je počítač pro potřeby učitelek; v místnosti sloužící jako šatna personálu je umístěn další počítač, laminovačka, přístroj na vazbu dokumentů, kopírka, skartovačka, knihovna pro učitelky,
- v půdním prostoru je trvalá ložnice vybavená kovovými lehátky; místnost sloužící jako šatna personálu – pouze stojan na oděv - a půda,
- na každém podlaží je sociální zařízení pro děti, t.j.WC a umývadla; sociální zařízení je uzpůsobeno potřebám a počtu dětí pouze v 1. poschodí; v přízemí je sociální zařízení pro děti nedostačující; zde chybí i madla pro přidržování při chůzi po schodech,
- sociální zařízení pro zaměstnance je umístěno pouze v přízemí,
- zcela chybí zázemí pro učitelky – pro jejich pomůcky, oděv,
- děti i pracovnice mateřské školy se svými výtvary podílí na úpravě a výzdobě prostředí,
- ke škole náleží prostorná školní zahrada, která je v současné době vybavena novými herními prvky.

Záměr pro další období:

- realizace projektu vybudování nové MŠ – spolupráce s MěÚ, projektová dokumentace je z roku 2018,
- postupné vybavování tříd novým ergonomickým nábytkem,
- rekonstrukce sociálního zařízení dle hygienických norem a požadavků,
- obnova nábytku v šatně dětí,
- vybavenost školní zahrady - mít dostatečné množství herních prvků odpovídajících věku dětí a dostatek funkčních venkovních hraček pro děti,

- dovybavit školku funkční počítačovou technikou, interaktivní tabulí a výukovými programy pro děti,
- přebudování půdního prostoru na funkční prostor – např. kabinet, zázemí pro učitelky.

3.2. Životospráva

- v mateřské škole se vaří,
- dětem je poskytována plnohodnotná a vyvážená strava dle příslušných předpisů; je zachována vhodná skladba jídelníčku; technologie příprav pokrmů a nápojů je dodržována,
- při stravování jsou děti dle věku vedeny k samostatnosti zejména při obsluze - příprava lžice, příboru, donáška hlavního chodu, pití, úklid použitého nádobí po svačinkách i obědě, starší děti se obslouží i při dopoledních svačinkách- namažou si pomazánku na chléb či pečivo, přidají si pití,
- děti nikdy nenutíme do jídla, ale snažíme se, aby všechno alespoň ochutnaly a naučily se tak zdravému stravování,
- děti jsou vedeny k dodržování zásad správného stolování,
- je zajištěn dostatečný pitný režim v průběhu celého dne dítěte v MŠ - děti mají možnost se napít kdykoli během dne (samoobsluha či dopomoc); pitný režim je zajištěn i při pobytu dětí na školní zahradě,
- při delších vycházkách, exkurzích a školních výletech je pitný režim zajištěn mateřskou školou či zákonnými zástupci (děti mají nápoj uložen v uzavíratelných lahvích v batůžku),
- děti jsou zpravidla každodenně a dostatečně dlouho venku; délka pobytu venku a program činností jsou přizpůsobovány venkovním podmínkám; pobyt venku je realizován na školní zahradě, případně v kryté sportovní hale vedle mateřské školy, využíváme i sportoviště za základní školou a vycházky do okolí.

Záměr pro další období:

- více děti průběžně aktivovat k ochutnávce neznámé potraviny či neznámého jídla i k pitnému režimu, ke zdravému způsobu života

3.3. Psychosociální podmínky

Psychohygienu

- je zajištěn pravidelný denní řád, který je natolik flexibilní, že umožňuje organizaci činností dětí v průběhu dne přizpůsobit potřebám a aktuální situaci,
- děti jsou každodenně a dostatečně dlouho venku vždy s ohledem na okamžitý stav kvality ovzduší či jiné přírodní překážky (mráz pod -10 stupňů, náledí, silný déšť, vítr, inverze...),
- děti mají dostatek volného pohybu nejen ve třídách, ale i na zahradě,
- v denním programu je respektována individuální potřeba aktivity, spánku a odpočinku, do spaní nikdo děti v MŠ nenutí, mohou jen odpočívat, odpočinek je

nedílnou součástí režimu dne,

- nespavý program po krátkém odpočinku je realizován pro předškolní děti a pro děti s nižší potřebou spánku,
- dětem, které usnou, je poskytnut dostatečný čas k odpočinku,
- všichni zaměstnanci respektují potřeby dětí, reagují na ně a napomáhají v jejich uspokojování,
- pedagogové zatěžují děti vždy přiměřeně a v rámci jejich možností,
- nově přichozím dětem nabízíme postupný adaptační režim - adaptovat na nové prostředí i situaci – vždy po vzájemné dohodě s rodiči.

Psychosociální podmínky

- snažíme se vytvořit dětem takové prostředí, aby se zde cítily spokojeně, jistě a bezpečně, aby atmosféra ve třídách byla příjemná a radostná,
- všechny děti mají v naší mateřské škole stejné možnosti, stejná práva a povinnosti, nikdo není znevýhodňován či zvýhodňován,
- volnost a osobní svoboda dětí je respektována do určitých mezí vyplývajících z nutnosti dodržovat v MŠ potřebný řád norem a chování,
- péče o děti je podporující, sympatizující, počítáme s aktivní spoluúčastí a samostatným rozhodováním dítěte při všech činnostech,
- je uplatňován pedagogický styl s nabídkou, který počítá s aktivní spoluúčastí a samotným rozhodováním dítěte; dítě má právo nabídnutou činnost či hru odmítnout,
- vzdělávací nabídka odpovídá věku dítěte a potřebám jeho života, motivujeme děti k zapojení se do nabízených činností a radosti z objevování nových poznatků,
- vyhýbáme se negativním komentářům a podporujeme děti v samostatných pokusech; dětem je umožněno pracovat vlastním tempem,
- respektujeme individuální potřeby dětí, které odpovídají jejich schopnostem a dovednostem,
- snažíme se o nenásilnou komunikaci s dítětem, která mu je příjemná, která navozuje vzájemný vztah důvěry a spolupráce,
- postupně vyřazujeme nezdravé soutěžení dětí,
- podporujeme u dětí snahu pracovat samostatně, nebát se, důvěřovat si,
- dostatečně chválíme a pozitivně hodnotíme všechny snahy dítěte,
- učíme děti přijmout i prohru,
- dětem se pravidelně dostává jasných a srozumitelných pokynů,
- společně s dětmi byla vytvořena pravidla soužití a děti jsou pravidelně s těmito pravidly chování seznamovány tak, aby se ve třídě vytvořil kolektiv dobrých kamarádů, kde jsou všichni rádi; vedeme děti k toleranci, ohleduplnosti a vzájemné důvěře,
- nedobrým vztahům dětí ve třídě a jiným negativním jevům věnuje učitelka i asistent pedagoga pozornost a rozhodně je nepřehlídí a nezjednodušuje,
- dostatečně se věnujeme vztahům ve třídě, nenásilně tyto vztahy ovlivňujeme prosociálním směrem (prevence šikany), spolupracujeme s rodiči.

Záměr pro další období:

- vést děti k osvojování si základních pravidel chování a jednání, elementárních lidských hodnot a mezilidských vztahů, učit konflikty řešit klidně a domluvou,
- vést zejména starší děti k sebehodnocení,
- vytvářet pozitivní klima v mateřské škole,
- směřovat k uspokojování individuálních potřeb dětí,
- úzce spolupracovat s rodinou.

3.4. Organizace

Organizace chodu

- při nástupu dítěte do mateřské školy je uplatňován individuálně přizpůsobený adaptační režim ve spolupráci se zákonnými zástupci; adaptační režim si učitelky se zákonnými zástupci dohodnou individuálně tak, aby dítě nebylo zbytečně zatěžováno stresem a spěchem,
- denní řád je dostatečně pružný, umožňuje reagovat na aktuální změny,
- v denním programu jsou pravidelně zařazovány pohybové aktivity,
- učitelky se plně věnují dětem a jejich vzdělávání, plně respektují jejich individuální vzdělávací schopnosti a možnosti,
- učitelky vytvářejí podmínky pro individuální, skupinové i frontální činnosti; děti mají možnost účastnit se společných činností v malých, středně velkých nebo velkých skupinách,
- nabídkové činnosti jsou zařazovány již od příchodu dítěte do školky,
- poměr spontánních a řízených aktivit je během dne vyvážený,
- do činností nejsou děti nuceny, mají možnost nabízené aktivity odmítnout,
- veškeré aktivity jsou organizovány tak, aby podněcovaly děti k vlastní aktivitě, experimentování, tvořivosti,
- pro realizaci plánovaných činností jsou vytvářeny vhodné materiální podmínky – jsou připraveny pomůcky, prostředí,
- plánování činností je v souladu s RVP PV, ŠVP; dále vychází i z individuálních potřeb, schopností, možností a zájmů dětí; z aktuálních možností a příležitostí,
- děti mají dostatek času a prostoru pro vlastní hru a na její dokončení,
- mají možnost určitý čas vystavovat svoje výrobky ve třídě i na určených místech na chodbě školky,
- děti mají ve školce dostatek soukromí,
- spojování tříd je maximálně omezeno.

Záměr pro další období:

- zaměřit se na nabídkové činnosti k jednotlivým podtématům,
- plánovat s ohledem na věkové možnosti dětí, na jejich zájmy,
- závěry z pedagogické evaluace podtémat využívat pro další plánování.

Organizace dne

- program/režim celého dne je flexibilní; přizpůsobuje se situačním potřebám dětí i příležitostným změnám provozu – např. výlety, divadelní představení, aktivity jednotlivých tříd apod.,
- předškolní vzdělávání dětí podle školního vzdělávacího programu probíhá podle orientačního časového rozvržení:

<ul style="list-style-type: none"> • scházení všech dětí ve třídě Berušek • ranní hry dle volby a přání dětí nebo nabídky • poté se děti scházejí ve svých třídách, pokud není oznámeno jinak vývěskou na hlavních dveřích 	6,00 – 7,15	
	BERUŠKY	SLUNÍČKA
<ul style="list-style-type: none"> • dopolední činnosti - pokračování ranních her dle volby a přání dětí nebo dle nabídky, didakticky zacílené činnosti (záměrné i spontánní učení) ve skupinkách a individuálně, individuální práce s dětmi i s přiznanými podpůrnými opatřeními, cvičení a pohybové aktivity, jazykové chvílky, smyslové hry 	7,15 – 9,15	7,15- 9,40
<ul style="list-style-type: none"> • svačina a hygiena 	8,15 – 8,40	8,45 – 9,10
<ul style="list-style-type: none"> • pobyt venku 	9,15 – 11,15	9,40 – 11,40
<ul style="list-style-type: none"> • oběd 	11,15 – 11,45	11,45 – 12,15
<ul style="list-style-type: none"> • odpočinek, hygiena, nespavý program a klidové činnosti pro děti s menší potřebou spánku 	12,00 – 13,45	12,15 – 13,45
<ul style="list-style-type: none"> • svačina, hygiena, odpolední zájmové činnosti + dle zájmu pokračování didakticky zacílených činností, dle počasí pobyt na školní zahradě, rozcházení dětí 	14,00 – 16,00	14,00 – 15,30 poté přechod dětí ze třídy Sluníček do Berušek

- Pokud děti pobývají v odpoledních hodinách na školní zahradě, jsou hlavní dveře opatřeny cedulkou a zákonní zástupci využívají branku vedoucí na školní zahradu.

3.5. Řízení mateřské školy

- mateřskou školu řídí ředitelka a vedoucí učitelka – viz. Organizační struktura ZŠ a MŠ,
- je založeno na vzájemné důvěře, otevřenosti, toleranci, všichni zaměstnanci mají možnost vyjádřit svůj názor,
- všechny pracovnice mají jasně vymezeny svoje povinnosti, pravomoci a úkoly, kterými se podílí na chodu mateřské školy,
- v mateřské škole je vytvořen funkční vnitřní i vnější informační systém
 - a) **vnitřní informační systém** – směrem k personálu
 - informace od ředitelky školy – předání osobně v mateřské škole, pomocí telefonického kontaktu, popřípadě pomocí e-mailové korespondence, spolupráce vedoucí učitelky s vedením školy,
 - každodenní ústní kontakt vedoucí učitelky se všemi pracovnicemi – průběžné informace k chodu školky, předávání důležitých informací od ředitelky, řešení naléhavých situací,
 - pedagogické/provozní porady s účastí ředitelky – zde se hodnotí průběh a výsledky vzdělávání, hodnotí se a plánují akce, DVPP, kontrolní činnost apod.,
 - případná e-mailová korespondence s učitelkami/asistentem pedagoga,
 - informační nástěnka pro personál - místnost sloužící jako šatna personálu,
 - b) **vnější informační systém** - směrem k zákonným zástupcům
 - každodenní osobní kontakt zákonných zástupců s učitelkami při předávání/vyzvedávání dětí,
 - informační nástěnka pro zákonné zástupce umístěná na hlavní chodbě – povinně zveřejňované dokumenty, informace o plánovaných akcích a jejich případných změnách, informace o vzdělávání ve třídách,
 - e-mailová korespondence – informace o plánovaných akcích v mateřské škole a jejich případných změnách,
 - webové stránky školy,
 - schůzky zákonných zástupců zpravidla 2x ročně,
 - případné konzultační hodiny, pokud o ně zákonní zástupci projeví zájem,
- pro pedagogické i provozní pracovnice jsou pravidelně zařazovány porady ,
- práce všech pracovnic je průběžně kontrolována i hodnocena – ředitelka, vedoucí učitelka,
- plánování pedagogické práce a chodu mateřské školy je funkční,
- evaluační činnost je smysluplná, z výsledků jsou vyvozovány závěry pro další práci,
- pracovnice školy se mohou podílet na rozhodování o zásadních otázkách školního programu, mohou vznášet své připomínky a návrhy k plánování i chodu mateřské školy,
- na tvorbě ŠVP se podílejí všechny pracovnice,
- všechny pracovnice pracují jako tým, prostředí je založené na vzájemné důvěře, toleranci, otevřenosti,
- snažíme se zvát ke spolupráci především zákonné zástupce, ale i zřizovatele,

- odborníky - PPP, SPC; spolupráce je pro nás ve všech oblastech nepostradatelná,
- snažíme se o dobrou prezentaci mateřské školy na veřejnosti.

Záměr pro další období:

- pravidelně aktualizovat webové stránky o dění v mateřské škole,
- začlenit zákonné zástupce do spolupráce,
- snažit se zvát ke spolupráci i zřizovatele, PPP, SPC jako nepostradatelného partnera,
- zkvalitnit plánování, hodnocení a evaluaci ve všech oblastech,
- vést personál k sebereflexi.

3.6. Personální a pedagogické zajištění

- v současné době pracují v mateřské škole
 - 4 učitelky, z nichž jedna pracuje jako vedoucí učitelka,
 - 1 asistentka pedagoga,
 - 1 školnice,
 - 1 kuchařka,
- všichni pedagogičtí pracovníci splňují předepsanou odbornou kvalifikaci, jednají, chovají se a pracují jako profesionálové,
- všichni pedagogičtí pracovníci se pravidelně aktivně sebevzdělávají, dle nabídek se účastní dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků,
- pracovní doba učitelek je rozvržena nerovnoměrně do 2 pracovních, stále se opakujících týdnů,
- asistentka pedagoga pracuje v mateřské škole v dopoledních hodinách, v současné době je přidělena k dítěti se SVP,
- pracovní doba je organizována takovým způsobem, aby při všech činnostech - zejména při pobytu dětí venku i mimořádných akcích a událostech - byla dětem zajištěna optimální péče,
- při zvýšeném počtu dětí nebo při specifických činnostech, např. sportovních činnostech, výletech, plaveckém výcviku nebo při pobytu dětí v prostředí náročném na bezpečnost, pomáhá učitelkám i asistent pedagoga, popřípadě školnice,
- specializace a zájmové zaměření učitelek je využito v každodenní práci s dětmi,
- dle potřeb spolupracujeme s PPP a SPC Trutnov (odklady školní docházky, podpůrná opatření),
- specializované služby, jako je např. logopedická péče či jiná péče o děti se speciálními vzdělávacími potřebami, ke kterým nejsou učitelky kompetentní, jsou zajišťovány ve spolupráci s odborníky – zákonným zástupcům je tato péče učitelkami doporučena,
- v současné době je zajištěno překrývání učitelek v obou třídách minimálně v rozsahu dvou a půl hodin denně, a to především na pobytu venku.

Plán/záměr pro další období:

- maximálně využívat týmovou spolupráci, navzájem si pomáhat,
- zajistit i nadále překrývání učitelek v minimálním rozsahu dvou a půl hodin denně v obou třídách,

- dle potřeb zajistit i pro další období asistenta pedagoga,
- zlepšit spolupráci učitelka x učitelka; učitelka x asistent pedagoga,
- sebevzdělávat se, získané poznatky přenášet do praxe,
- zlepšit pracovní prostředí pro pedagogy i ostatní personál.

3.7. Spoluúčast zákonných zástupců

- spoluúčast zákonných zástupců v mateřské škole je jednou z důležitých oblastí ve výchově a vzdělávání dítěte,
- mezi zákonnými zástupci a personálem mateřské školy panuje oboustranná důvěra, otevřenost, vstřícnost, porozumění, respekt a ochota; rodiče jsou rovnocennými partnery,
- komunikace učitelka x zákonný zástupce je pro nás velice důležitá; poskytuje cennou zpětnou vazbu o prospívání, chování dítěte,
- pedagogové a ostatní zaměstnanci mateřské školy pracují profesionálně; chrání soukromí rodiny a zachovávají diskrétnost v jejích svěřených vnitřních záležitostech, nezasahují do života a soukromí rodiny, varují se přílišné horlivosti a poskytování nevyžádaných rad,
- zákonní zástupci mají právo být pravdivě informováni o prospívání svého dítěte; mají právo vyžádat si konzultaci s učitelkou - oboustranná informace o prospívání dítěte, jeho individuálních potřebách a pokrocích, hledání společného postupu při jeho výchově a vzdělávání, o případném odkladu školní docházky apod.,
- zákonní zástupci mají možnost podílet se na dění v mateřské škole; zapojit se do činností organizovaných mateřskou školou; účastnit se schůzek,
- pokud o to projeví zájem a domluví se s učitelkou, mohou libovolně vstupovat do tříd a účastnit se her,
- před nástupem dítěte do mateřské školy a po domluvě s učitelkou mají možnost využívat návštěv v mateřské škole (postupná adaptace),
- učitelky i asistent pedagoga sledují konkrétní potřeby jednotlivých dětí a snaží se jim porozumět a vyhovět.

Záměr pro další období:

- upevnit spolupráci se zákonnými zástupci, v případě zájmu zavést trvalé konzultační hodiny,
- motivovat zákonné zástupce ke spolupráci s mateřskou školou.

3.8. Podmínky pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

- podmínky musí vždy odpovídat individuálním potřebám dětí,
- tyto děti mají nárok na bezplatné poskytování podpůrných opatření z výčtu uvedeného v §16 školského zákona, které realizuje mateřská škola,
- pravidla pro použití podpůrných opatření školou a školským poradenským zařízením stanovuje vyhláška č.27/2016 Sb.,
- mateřská škola vypracovává plán pedagogické podpory či individuální vzdělávací plán,
- pro úspěšné vzdělávání těchto dětí je potřeba zabezpečit:
 - uplatňování principu diferenciací a individualizace při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem a metod vzdělávání,

- realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí,
- osvojení specifických dovedností v úrovni odpovídající individuálním potřebám a možnostem dítěte zaměřených na samostatnost, sebeobsluhu a základní hygienické návyky v úrovni odpovídající jeho věku a stupni postižení,
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte,
- spolupráci se školskými poradenskými zařízeními, v případě potřeby spolupráci mimo oblast školství,
- snížení počtu dětí ve třídě v souladu s právními předpisy,
- přítomnost asistenta pedagoga podle stupně přiznaného podpůrného opatření,
- vhodné pomůcky pro vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními,
- děti se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP) mají nárok na poskytování podpůrných opatření školou a školským poradenským zařízením i při distančním vzdělávání.

Záměr pro další období:

- spolupracovat se zákonnými zástupci i se školským poradenským zařízením, popřípadě logopedem,
- v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků se zaměřit na tuto oblast.

3.9. Podmínky vzdělávání dětí nadaných

- problematiku vzdělávání dětí nadaných stanovuje vyhláška č.27/2016 Sb.,
- nadaným žákem se zde rozumí dítě, které při srovnání s vrstevníky vykazuje vysokou úroveň v jedné nebo více oblastech,
- zjišťování mimořádného nadání včetně vzdělávacích potřeb dítěte provádí školské poradenské zařízení ve spolupráci se školou, která dítě vzdělává,
- dítě, které jeví známky nadání, musí být dále podporováno,
- mateřská škola prostřednictvím pedagogické diagnostiky vyhledává mimořádně nadané děti a formou integrovaného vzdělávání a individualizované výchovy podporuje rozvoj jejich talentu,
- nadaným dětem může být rozšířen obsah vzdělávání,
- vzdělávání nadaného dítěte bude probíhat v běžné třídě mateřské školy,
- mateřská škola vytváří ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti,
- dětem, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání dětí v rozmanitých oblastech činností smysluplně uplatnily a s ohledem na individuální možnosti dětí dále rozvíjely, v případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci se zákonnými zástupci, vypracováváme plán pedagogické podpory,
- vzdělávání dětí nadaných je uskutečňováno ve všech činnostech konaných v mateřské škole,
- pro úspěšné vzdělávání těchto dětí je potřeba zabezpečit:
 - uplatňování principu diferenciaci a individualizace při plánování a organizaci

- činností, včetně určování obsahu, forem a metod vzdělávání,
- realizaci všech stanovených podpůrných opatření při vzdělávání dětí,
- spolupráci se zákonnými zástupci dítěte,
- spolupráci se školským poradenským zařízením, které vydalo zprávu s doporučením,
- personální zajištění a úpravu průběhu vzdělávání nadaného dítěte,
- vhodné didaktické pomůcky pro vzdělávání dětí s nadáním,
- vyšší stupeň složitosti nabízených činností,
- nabídku jiných specifických činností vztahujících se k nadání dítěte.

Záměr pro další období:

- spolupracovat se zákonnými zástupci i se školským poradenským zařízením,
- podporovat dítě v jeho nadání.

3.10. Podmínky vzdělávání dětí od dvou do tří let

- při vzdělávání dětí této věkové skupiny jsou respektována vývojová specifika a zohledněn jejich psychomotorický vývoj
 - dvouleté dítě projevuje velkou touhu po poznání, experimentuje, objevuje; poznává všemi smysly; vymezuje se vůči ostatním, osamostatňuje se, bývá silně egocentrické; nebývá tolik komunikativní; neorientuje se v prostoru a čase, žije přítomností a situacemi, které ji naplňují,
 - v pohybových aktivitách je méně obratné,
 - proti starším dětem má výrazně méně zkušeností,
 - rozdíly ve všech oblastech vývoje dětí tohoto věku jsou velmi výrazné,
 - projevuje se silnější potřebou vazby na dospělou osobu ve všech činnostech,
 - poznává nové vzorce chování dospělých i vrstevníků,
- ve vzdělávání převládají spontánní činnosti nad řízenými,
- nejvíce se učí nápodobou, situačním učením, vlastním prožitkem a především hrou, která by měla převládat nad organizovanou činností; ke hře potřebuje společníka v podobě dospělé osoby,
- vzdělávací činnost je realizována důsledně v menších skupinách či individuálně podle potřeb a volby dětí,
- **věcné podmínky**
 - mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím podnětných a bezpečných hraček a pomůcek vhodných pro dvouleté děti ,
 - ve třídě jsou dětem nastavena srozumitelná pravidla pro používání a ukládání hraček a pomůcek; nutná dopomoc učitelky/asistentky pedagoga,
 - prostředí je upraveno tak, aby poskytovalo dostatečný prostor pro volný pohyb a hru dětí a zároveň bezpečí a klid pro odpočinek v průběhu celého dne, prostorové možnosti třídy jsou velmi malé vzhledem k počtu dětí ve třídě,
 - šatna dětí není dostatečně vybavena velkým úložným prostorem na náhradní oblečení,
- **hygienické podmínky**
 - stávající právní předpisy upravující hygienické požadavky na zřízení a provoz škol a školských zařízení zohledňují i požadavky pro zařazování dětí ve věku od 2 do 3 let (viz vyhláška č.410/2005 Sb.),

- všechna ustanovení vyhlášky se tedy vztahují i na věkovou kategorii dětí od 2 do 3 let,
- se zákonnými zástupci dětí od 2 do 3 let je dohodnut i systém přinášení hygienických potřeb včetně náhradního oblečení pro děti do mateřské školy tak, aby byly vždy k dispozici v dostatečném množství,
- sociální zařízení bezprostředně nenavazuje na třídu, je umístěno přes hlavní chodbu, chybí zde madla pro přidržování dětí na schodech, velmi komplikované pro zajištění bezpečnosti všech dětí ve třídě,
- **životospráva**
 - je zavedena úprava denního režimu zejména v souvislosti s individuální potřebou aktivity, odpočinku nebo spánku jednotlivých dětí,
- **psychosociální podmínky**
 - jsou vytvořeny podmínky pro adaptaci dítěte v souladu s jeho individuálními potřebami,
 - je provázán režim mateřské školy s režimem v rodině,
 - dítěti je umožněno používat specifické pomůcky pro zajištění pocitu bezpečí a jistoty,
 - děti mají pravidelný denní režim s dostatkem času na realizaci činností,
 - dítěti je zajištěna individuální péče dle jeho potřeb a zájmů,
 - pro děti jsou vytvořena srozumitelná a jednoduchá pravidla a řád, určující mantinely jednání,
 - prostředí je podnětné pro rozvoj dítěte ve všech oblastech,
 - dítě je v mateřské škole pozitivně přijímáno nejen učiteli, ale všemi pracovníky mateřské školy, taktéž přístup k němu je laskavý,
 - se zákonnými zástupci probíhá úzká spolupráce,
- **personální podmínky**
 - ředitelkou školy jsou optimálně využívány maximální možné výše úvazků pedagogických pracovníků,
 - rozpis přímé pedagogické činnosti učitelů je přizpůsoben tak, aby bylo možné jejich co největší souběžné působení v rámci třídy mateřské školy v organizačně náročnějších částech dne, učitelky se překrývají v době pobytu venku a oběda,
 - ve třídě pracuje také asistent pedagoga, primárně určený k dítěti se SVP,
- **počet dětí ve třídě**
 - za každé ve třídě zařazené dítě mladší tří let se do doby dovršení tří let věku dítěte nejvyšší počet dětí ve třídě snižuje o 2 děti.

Záměr pro další období:

- podpořit učitelky v rámci dalšího vzdělávání o vzdělávání v této problematice,
- vytvořit vhodné podmínky pro přijímání dětí této věkové skupiny do mateřské školy,
- vybavit školní zahradu vhodnými herními prvky pro děti této věkové skupiny.

3.11. Podmínky vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka

- Děti-cizinci a děti, které pocházejí z jiného jazykového a kulturního prostředí, potřebují podporu učitele mateřské školy při osvojování českého jazyka. Pokud zákonní zástupci sami neovládají český jazyk na úrovni rodilého mluvčího, nemohou

své děti v poznávání českého jazyka přímo podpořit a děti se ocitají ve znevýhodněné pozici. Je třeba věnovat zvýšenou pozornost tomu, aby dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka začala být poskytována jazyková podpora již od samotného nástupu do mateřské školy.

- Při práci s celou třídou je třeba mít na vědomí, že se v ní nacházejí i děti, které se český jazyk učí jako druhý jazyk:
 - k tomu budou přizpůsobeny didaktické postupy,
 - u dětí bude probíhat cílená podpora v osvojování českého jazyka,
 - dětem s nedostatečnou znalostí českého jazyka bude mateřskou školou poskytnuta jazyková příprava pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání.
- Zvláštní právní úprava platí pro mateřské školy, kde jsou alespoň 4 cizinci v povinném předškolním vzdělávání v rámci jednoho místa poskytovaného vzdělávání:
 - v takovém případě zřídí ředitelka mateřské školy skupinu nebo skupiny pro bezplatnou jazykovou přípravu pro zajištění plynulého přechodu do základního vzdělávání v souladu s vyhláškou č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů,
 - vzdělávání ve skupině pro jazykovou přípravu je rozděleno do dvou nebo více bloků v průběhu týdne,
 - ředitelka mateřské školy může na základě posouzení potřebnosti jazykové podpory dítěte zařadit do skupiny pro jazykovou přípravu rovněž jiné děti, než jsou cizinci v povinném předškolním vzdělávání, pokud to není na újmu kvality jazykové přípravy,
 - při přechodu na základní školu by děti s nedostatečnou znalostí českého jazyka měly mít takové jazykové a sociokulturní kompetence v českém jazyce, které jim umožní se zapojit do výuky a dosáhnout školního úspěchu,
 - podpurným materiálem při vzdělávání dětí s nedostatečnou znalostí českého jazyka je **Kurikulum češtiny jako druhého jazyka pro povinné předškolní vzdělávání**, který lze využívat při individualizované práci s dětmi s nedostatečnou znalostí českého jazyka již od nástupu do mateřské školy.

Záměr pro další období:

- vytvořit podmínky pro děti s odlišným mateřským jazykem, pokud budou do mateřské školy přijaty

3.12. Zajištění vzdělávání v době mimořádných opatření

- v souladu s ustanoveními § 184a školského zákona, **pokud z důvodu krizového opatření** vyhlášeného podle krizového zákona, nebo z důvodu nařízení mimořádného opatření podle zvláštního zákona, anebo z důvodu nařízení karantény podle zákona o ochraně veřejného zdraví, **není možná osobní přítomnost většiny dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné, je stanovena:**

a) povinnost mateřské školy zajistit vzdělávání distančním způsobem pro děti, pro které je předškolní vzdělávání povinné,

b) povinnost dětí, pro které je předškolní vzdělávání povinné, se tímto způsobem vzdělávat.

- způsob poskytování vzdělávání a zpětné vazby na dálku **přizpůsobí škola podmínkám dítěte** (zázemí, materiální podmínky, speciální vzdělávací potřeby, zdravotní stav atp.),
- vzhledem k tomu, že pro předškolní děti je vzdělávání distančním způsobem povinné, je nutné evidovat jejich účast na vzdělávání,
- účast dětí škola posuzuje přiměřeným způsobem podle zapojení do vzdělávacích aktivit v průběhu týdne.

Podmínky pro realizaci distančního vzdělávání upravuje směrnice vydaná ředitelkou školy (Směrnice k realizaci distančního vzdělávání předškoláků č. j. 82/2021).

Záměr pro další období:

- zajistit mateřskou školu potřebným vybavením v této oblasti

4. Organizace vzdělávání

4.1. Druh provozu

- celodenní,
- kapacita MŠ: 42 dětí,
- provoz MŠ od 6,00 hodin do 16,00 hodin.

4.2. Počet tříd

- počet tříd: 2,
- každá třída má svůj název,
- počty dětí ve třídách nepřekračují stanovenou kapacitu mateřské školy.

I. třída: BERUŠKY

- třída se nachází v přízemí,
- ve třídě jsou umístěny zpravidla děti mladší,
- zákonným zástupcům před nástupem dítěte do mateřské školy nabízíme postupný adaptační režim.

II. třída: SLUNÍČKA

- třída se nachází v poschodí,
- ve třídě jsou umístěny zpravidla děti starší.

4.3. Pravidla pro zařazování do jednotlivých tříd

- děti jsou do tříd zařazeny zpravidla podle věku

4.4. Souběžné působení dvou učitelů ve třídě

- v současné době je zajištěno překrývání učitelek v obou třídách minimálně v rozsahu dvou a půl hodin denně, a to především na pobyt venku

4.5. Kritéria pro přijímání dětí do mateřské školy

- přijímání dětí do mateřské školy probíhá v souladu s platnými právními předpisy (školský zákon, vyhláška o předškolním vzdělávání, správní řád),
- zápis k předškolnímu vzdělávání od následujícího školního roku se koná v období od 2. do 16. května,
- ředitelka školy stanoví po dohodě se zřizovatelem místo, termín a dobu pro podání žádostí o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání pro následující školní rok a zveřejní je způsobem v místě obvyklým - plakátky, webové stránky školy, městský rozhlas,
- zápis se koná u vedoucí učitelky mateřské školy,
- pokud počet žádostí o přijetí do mateřské školy překročí stanovenou kapacitu maximálního počtu dětí pro mateřskou školu, rozhoduje ředitelka školy podle předem stanovených kritérií (**Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole**),

- Kritéria pro přijímání dětí k předškolnímu vzdělávání v mateřské škole jsou zveřejněna na stánkách školy a na nástěnce v mateřské škole,
- o přijetí/nepřijetí dítěte do mateřské školy rozhoduje ředitelka školy,
- děti jsou do mateřské školy přijímány zpravidla k 1.září.

4.6. Povinné předškolní vzdělávání

- od počátku školního roku, který následuje po dni, kdy dítě dosáhne pátého věku, do zahájení povinné školní docházky dítěte, je předškolní vzdělávání povinné,
- povinné předškolní vzdělávání má formu pravidelné denní docházky v pracovních dnech; není povinná ve dnech školních prázdnin,
- rozsah povinného vzdělávání je stanoven v rozsahu nepřetržitých 4 hodin ve dnech, ve kterých je dána povinnost předškolního vzdělávání,
- začátek povinného předškolního vzdělávání je v naší mateřské škole stanoven od 7,45 hodin,
- dítě má právo vzdělávat se v mateřské škole po celou dobu jejího provozu,
- povinné předškolní vzdělávání lze plnit i formou individuálního vzdělávání,
- neúčast dítěte na povinném předškolním vzdělávání jsou zákonní zástupci povinni omluvit,
- **veškeré náležitosti povinného předškolního vzdělávání upravuje školní řád.**

5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1. Zaměření školy

Mateřská škola není nijak specificky zaměřena, zaměřuje se na celkový všestranný rozvoj dítěte, vzdělávání probíhá v souladu s RVP PV.

Cíl školního vzdělávacího programu

Vytvářet základní poznatky o reálném světě kolem nás, vnímat ho všemi smysly a umět se v něm orientovat.

5.2. Dlouhodobé cíle mateřské školy

- rozvíjet a podporovat kamarádké vztahy mezi dětmi, posilovat prosociální vztahy a chování ve vztahu k druhému,
- rozvíjet u dítěte kulturní, hygienické a sebeobslužné dovednosti a návyky
- systematicky rozvíjet řeč dítěte,
- rozvíjet u dítěte schopnost přemýšlení, rozhodování a spolupráce, posilovat u dítěte vlastní sebevědomí a zdravou sebedůvěru,
- učit dítě vnímat a chápat okolní svět, motivovat ho k aktivnímu poznávání a objevování, vytvářet základy pro odpovědný postoj dítěte ke společenskému i přírodnímu prostředí,
- podporovat a zlepšovat tělesný rozvoj a zdraví dítěte, jeho osobní spokojenost a pohodu, vést dítě ke zdravému životnímu stylu,
- rozvíjet spolupráci se zákonnými zástupci dítěte,
- zlepšovat materiálně technické podmínky v MŠ i na školní zahradě.

5.3. Metody a formy vzdělávání

Vzdělávání v naší mateřské škole je uskutečňováno ve všech činnostech a situacích během celého dne vyváženým poměrem spontánních a řízených aktivit.

Didakticky zacílená činnost je založena na aktivní účasti dítěte omezující přijímání hotových poznatků, je učitelkou přímo nebo nepřímo motivovaná.

Děti vedeme k vlastnímu přemýšlení, učíme je hledat samostatné cesty tvořivým myšlením či vlastním nápadem.

Vzdělávání je založeno na principu vzdělávací nabídky a individualizovaném způsobu vzdělávání.

• metody vzdělávání

- slovní - vyprávění, vysvětlování, práce s knihou, rozhovor, diskuze,
- praktické - experimenty a pokusy, skutečné činnosti, výtvarné a pracovní činnosti,
- názorné - přímé pozorování, ukázky činností.

- **formy vzdělávání - dle aktuální situace a potřeby**
 - spontánní a nepřímo řízené činnosti,
 - individuální činnosti,
 - skupinové činnosti,
 - frontální činnosti,
 - řízené činnosti.

- **způsoby vzdělávání**
 - dětská spontánní hra nebo jiná zajímavá činnost,
 - prožitkové a kooperativní učení hrou a činnostmi,
 - situační, tematické a činnostní učení,
 - didakticky cílená činnost přímo nebo nepřímo motivovaná učitelkou,
 - spontánní sociální učení,
 - řešení problémových situací zejména se staršími dětmi,
 - práce s chybou a samostatná práce na zadaném úkolu (dokončení započaté práce) zejména se staršími dětmi,
 - učení nápodobou s mladšími dětmi.

5.4. Zajištění průběhu vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

I. stupeň podpůrných opatření

- **vždy navrhuje a poskytuje škola.**
- patří mezi ně mimo jiné i plán pedagogické podpory,
- podpůrná opatření I. stupně nemají normovanou finanční náročnost, případné finanční náklady s nimi spojené hradí škola ze svého rozpočtu,
- podpůrná opatření I. stupně
 - slouží ke kompenzaci mírných obtíží ve vzdělávání dítěte,
 - jsou opatření mateřské školy, která mají podpořit dítě, pokud z pozorování dítěte při práci a při hře vyplývá, že má problémy např. s motorickou obratností, špatnou koncentrací pozornosti, s úchopem pomůcek, s rozvojem vnímání, s verbální obratností, s dovedností reprodukovat a pamatovat si instrukce, zadání práce apod.,
 - účelem I. stupně podpory je upozornit na nutnost individuálního přístupu k dítěti,
 - prostředkem podpory I. stupně je individualizovaná pomoc obou učitelek ve třídě – **etapa přímé podpory dítěte,**
 - prvotní podporu navrhují a realizují učitelky samy, případně ve spolupráci s ostatními učitelkami mateřské školy, popřípadě mohou využít konzultace s pracovníky školského poradenského zařízení,
 - pokud již přímá podpora nepostačuje, vypracují písemně třídní učitelky **plán pedagogické podpory (PLPP),**
 - **podkladem pro zpracování plánu pedagogické podpory je ŠVP.**

Závěr: Učitelky mateřské školy identifikují, navrhují, realizují a vyhodnocují podpůrná opatření v I. stupni podpory.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocení plánu pedagogické podpory (PLPP) při poskytování podpůrných opatření I. stupně:

- na začátku školního roku, během měsíce září - října, nebo při nástupu nového dítěte do MŠ /po adaptaci dítěte cca 2 měsíce/ se více zaměřit na děti a na základě pedagogického pozorování, případně dalších metod (rozhovor, analýza dětské práce) vyhodnotit základní oblasti osobnosti dítěte ve vztahu k jeho aktuálním schopnostem a posoudit, zda bude potřeba zpracovat plán podpůrného opatření I. stupně,
- výsledky pozorování konzultovat s ostatními pedagogickými pracovníky podílejícími se na vzdělávání dítěte v dané třídě, vedoucí učitelkou, ředitelkou školy,
- dále pak si domluvit schůzku se zákonnými zástupci a seznámit je se závěry z pozorování a s dalším postupem,
- před zahájením poskytování podpůrných opatření I. stupně zpracují třídní učitelky plán pedagogické podpory dítěte,
- plán pedagogické podpory zahrnuje zejména popis obtíží a speciálních vzdělávacích potřeb žáka, podpůrná opatření I. stupně, stanovení cílů podpory a způsobu vyhodnocování naplňování plánu,
- plán pedagogické podpory učitelky průběžně aktualizují v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte – veškeré změny zaznamenávají do záznamového archu dítěte,
- poskytování podpůrných opatření I. stupně učitelky průběžně vyhodnocují s ostatními učitelkami podílejícími se na vzdělávání,
- s plánem pedagogické podpory seznámí učitelky zákonné zástupce dítěte i ostatní učitelky v mateřské škole podílející se na provádění tohoto plánu,
- plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny,
- se zákonnými zástupci dítěte, kterému jsou poskytována podpůrná opatření I. stupně, učitelky spolupracují pouze v případě, že o spolupráci projeví zájem,
- nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory učitelky vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů,
- nebude-li poskytování podpůrných opatření I. stupně postačující, doporučí třídní učitelky zákonnému zástupci, aby podal žádost o vyšetření dítěte ve školském poradenském zařízení (PPP nebo SPC), které může následně doporučit podpůrná opatření vyšších stupňů (třídní učitelky provedou o tomto kroku písemný záznam do třídní knihy a informují vedoucí učitelku MŠ a ředitelku školy),
- pokud budou opatření nedostačující a učitelky nevidí žádný pokrok a problémy překračují kompetence a možnosti MŠ, budou kontaktovat ředitelku/vedoucí učitelku
- dále pak informovat zák. zástupce a navrhnout vyšetření dítěte v PPP či SPC,
- do doby zahájení poskytování podpůrných opatření II. až V. stupně na základě doporučení školského poradenského zařízení poskytuje škola podpůrná opatření I. stupně na základě plánu pedagogické podpory,
- **třídní učitelky odpovídají za vypracování PLPP, průběh i vyhodnocení tohoto plánu.**

II. - V. stupeň podpůrných opatření

- navrhuje a metodicky provází v jeho naplňování školské poradenské zařízení (SPC, PPP),
- stanoví konkrétní podpůrná opatření, která odpovídají II. – V. stupni podpory,
- patří mezi ně mimo jiné i individuální vzdělávací plán,

- požadavek na stanovení speciálních vzdělávacích potřeb a přiznání podpůrných opatření může vůči školskému poradenskému zařízení vznést zákonný zástupce i na doporučení školy,
- školské poradenské zařízení provede vyšetření dítěte,
- výsledkem je **doporučení ŠPZ**,
- doporučení obsahuje stručný popis příčin obtíží dítěte a především vhodná doporučení k úpravě vzdělávání žáka – tj. doporučení vhodných podpůrných opatření,
- podmínkou poskytování podpůrných opatření II. - V. stupně je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte,
- pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání dítěte podle individuálního plánu, podá zákonný zástupce dítěte žádost o vzdělávání dítěte podle **individuálního vzdělávacího plánu**,
- podpůrná opatření II. až V. stupně přestane škola poskytovat:
 - podpůrné opatření druhého až pátého stupně přestane škola nebo školské zařízení po projednání se zákonným zástupcem dítěte nebo žáka poskytovat, pokud z doporučení školského poradenského zařízení vyplývá, že podpůrné opatření již není nezbytné
- v obou případech je třeba situaci projednat se zákonnými zástupci dítěte,
- škole vzdělávající žáka, který má přiznána podpůrná opatření II. – V. stupně, náleží normativní finanční náročnost (NFN kód),
- pro přiznání podpůrných opatření II. – V. stupně není podmínkou předchozí vypracování plánu pedagogické podpory.

Závěr: Školské poradenské zařízení identifikuje speciální vzdělávací potřeby žáka, navrhuje podpůrná opatření ve II. až V. stupni podpory (podle závažnosti jejich dopadů do vzdělávání), spolupracuje se školou (metodicky vede) při jejich realizaci a vyhodnocuje efektivitu navržených a poskytovaných podpůrných opatření.

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování individuálního vzdělávacího plánu (IVP) podpůrných opatření II. – V. stupně

- pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání dítěte podle individuálního vzdělávacího plánu, podá zákonný zástupce dítěte **žádost o vzdělávání dítěte podle individuálního vzdělávacího plánu**,
- pokud mateřská škola obdrží od zákonného zástupce dítěte zprávu s doporučením ze školského poradenského zařízení, vypracují třídní učitelky **individuální vzdělávací plán (IPV)**,
- podmínkou poskytování podpůrných opatření II. – V. stupně je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte,
- **individuální vzdělávací plán** je třídními učitelkami vypracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte,
- s **individuálním vzdělávacím plánem** seznámí učitelky zákonného zástupce dítěte i ostatní učitelky v mateřské škole podílející se na provádění tohoto plánu
- plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny,

- IVP dále obsahuje jméno pracovníka školského poradenského zařízení - PPP, SPC, se kterým škola spolupracuje při zajišťování speciálních vzdělávacích potřeb dítěte,
- **individuální vzdělávací plán mohou třídní učitelky upravovat v průběhu školního roku** v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte – veškeré změny zaznamenávají do záznamového archu dítěte,
- třídní učitelka průběžně vyhodnocuje s ostatními učitelkami podílejícími se na vzdělávání **individuální vzdělávací plán dítěte,**
- **spolupracují se školským poradenským zařízením,**
- individuální vzdělávací plán se zakládá do dokumentace.

5.5. Zajištění průběhu vzdělávání dětí nadaných

Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování poskytování podpůrných opatření

- před zahájením poskytování podpůrných opatření I. stupně zpracují třídní učitelky plán pedagogické podpory dítěte, ve kterém upraví jeho způsob vzdělávání tak, aby bylo dítě dostatečně motivováno k rozšiřování nadání v oblastech, které reprezentují jeho nadání,
- s plánem pedagogické podpory seznámí učitelky zákonné zástupce dítěte i ostatní učitelky v mateřské škole podílející se na provádění tohoto plánu,
- plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny,
- plán pedagogické podpory učitelky průběžně aktualizují v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte – veškeré změny zaznamenávají do záznamového archu dítěte,
- poskytování podpůrných opatření I. stupně učitelky průběžně vyhodnocují s ostatními učitelkami podílejícími se na vzdělávání,
- nejpozději po 3 měsících od zahájení poskytování podpůrných opatření poskytovaných na základě plánu pedagogické podpory učitelky vyhodnotí, zda podpůrná opatření vedou k naplnění stanovených cílů,
- pokud se daná opatření vyplývající z plánu pedagogické podpory ukážou jako nedostačující, učitelky MŠ doporučí zákonnému zástupci dítěte návštěvu školského poradenského zařízení,
- do doby, než vyšetření proběhne, pracujeme s dítětem nadále podle plánu pedagogické podpory,
- pokud školské poradenské zařízení doporučí vzdělávání dítěte podle individuálního vzdělávacího plánu, podá zákonný zástupce dítěte žádost o vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu,
- pokud mateřská škola obdrží od zákonného zástupce dítěte zprávu s doporučením ze školského poradenského zařízení, vypracují třídní učitelky **individuální vzdělávací plán (IPV),**
- podmínkou poskytování podpůrných opatření nadanému dítěti je vždy předchozí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce dítěte,
- **individuální vzdělávací plán** je třídními učitelkami vypracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce ode dne, kdy škola obdržela doporučení a žádost zákonného zástupce dítěte,
- s **individuálním vzdělávacím plánem** seznámí učitelky zákonné zástupce dítěte i

- ostatní učitelky v mateřské škole podílející se na provádění tohoto plánu,
- plán obsahuje podpis osob, které s ním byly seznámeny,
- **individuální vzdělávací plán mohou třídní učitelky upravovat v průběhu školního roku** v souladu s vývojem speciálních vzdělávacích potřeb dítěte – veškeré změny zaznamenávají do záznamového archu dítěte,
- třídní učitelky průběžně vyhodnocují s ostatními učitelkami podílejícími se na vzdělávání **individuální vzdělávací plán dítěte**,
- **spolupracují se školským poradenským zařízením**,
- individuální vzdělávací plán se zakládá do dokumentace.

5.6. Zajištění průběhu vzdělávání dětí od dvou do tří let

Zásady práce s dětmi od dvou do tří let

- **přiměřenost** – na dítě jsou kladeny jen takové nároky, které vylučují zaostávání nebo naopak přetěžování nepřiměřeným množstvím nebo náročností požadavků tak, aby se u dětí rozvinuly všechny vloh,
- **postupnost** – vyšší požadavek klademe až v případě, že dítě zvládlo ten nižší,
- **názornost** – každá nová věc musí být předvedena všem dětským smyslům, pouhým verbalizováním spojeným s poučováním nic nevedeme,
- **trvalost** – opakování.

Metody práce s dětmi od dvou do tří let

- **praktické činnosti**,
- **názorné metody**,
- **verbální metody**.

Nejvíce používanou a nejučinnější metodou je **metoda příkladu**, která staví na nápodobě.

Metodu příkladu lze vhodně spojit s metodou **hodnocení a povzbuzení**.

Upevňování získaných poznatků a dovedností se děje **metodou cvičení**, kdy si dítě postupně zpřesňuje a zautomatizovává prováděné činnosti.

Metody vysvětlující a poučující využívá učitelka jako doprovodné ke konkrétním praktickým činnostem.

Vzdělávací oblasti dětí od dvou do tří let

1. poznávací (kognitivní a etická) oblast,
2. činnostní (pohybová a polytechnická) oblast,
3. tvořivá (výtvarná, hudební a komunikační) oblast.

1. Poznávací vzdělávací oblast

- Cílem poznávacích činností je rozvíjet poznávací procesy v oblasti myšlení a řeči dítěte, ale nejen v nich.
- **Speciálně využitelné metody poznávacích činností:**
 - metoda příkladu,
 - metoda pozorování,
 - prohlížení obrázků,
 - didaktická hra,
 - vyprávění,
 - vysvětlování,
 - rozhovor,
 - pobyt venku,
 - metody založené na pohybu.
- **Oblasti poznávacích a etických činností:**
 - ❖ **poznávací činnosti:**
 - seznamování s běžným prostředím dítěte,
 - seznamování s přírodou,
 - seznamování s vlastnostmi předmětů,
 - rozvoj prostorové a časové představivosti,
 - rozvoj vnímání, pozornosti a paměti,
 - rozvoj řeči.
 - ❖ **etické činnosti:**
 - rozvoj citového vztahu k domovu a mateřské škole,
 - rozvoj snah o aktivitu a samostatný projev,
 - podpora volných vlastností,
 - uspokojování pocitů bezpečí a jistoty v kontaktu s dítětem,
 - správné vzory mezilidského chování a jednání.

2. **Činnostní vzdělávací oblast**

- **Oblasti pohybových a polytechnických činností:**
 - ❖ **pohybové činnosti:**
 - **nelokomoční:**
 - zdravotní pohyby – dechová a relaxační cvičení, vyrovnávací a přímivé cvičení, cvičení k posílení klenby nohy.
 - začátky akrobacie .
 - **lokomoční:**
 - chůze,
 - běh,
 - skoky,

- lezení.
- **hudebně pohybové,**
- **manipulační:**
 - koulení, podávání, házení a kopání lehkých předmětů
- **seznamování s vodou a sněhem,**
- **otužování.**

❖ **polytechnické činnosti:**

- sebeobsluha,
- hra s různým materiálem,
- konstruktivní hry,
- napodobivé hry,
- pomoc při práci dospělých.

3. **Tvořivá vzdělávací oblast**

● **Oblasti hudebních, výtvarných a komunikačních činností:**

❖ **hudební činnosti**

- sluchové činnosti,
- poslech hudby,
- zpěv,
- hudebně-pohybové činnosti,
- instrumentální činnosti.

❖ **výtvarné činnosti:**

- bezobsažná čára,
- obsažná čáranice,
- znaková kresba.

❖ **komunikační činnosti:**

- mlčíme a nasloucháme,
- obrazová komunikace,
- city a jejich obrazy,
- komentované sledování pořadů.

Cílem výchovně – vzdělávacích činností dětí od dvou do tří let bude:

- zapamatovat si věci a děje,
- porozumět poznávaným věcem a dějům,
- vlastní aplikace.

6. Vzdělávací obsah

MOTTO:

JEN SI DĚTI VŠIMNĚTE, CO JE KRÁSY NA SVĚTĚ!

JEN E DĚTI ROZHLÉDNĚTE, CO TU KOLEM KVÍTÍ KVETE!

CO ZVÍŘÁTEK JENOM TU JE, CO TU PTÁČKŮ POLETUJE.

A CO JE TU DOBRÝCH LIDÍ, CO SI ŠTĚSTÍ NEZÁVIDÍ.

JEN SI DĚTI VŠIMNĚTE, CO JE KRÁSY NA SVĚTĚ!

(J. Čapek)

Veškeré vzdělávání je založeno na základě prožitků, přirozenosti, motivace, aktivity a hry, jako stěžejní činnosti dítěte předškolního věku. Obsahem bloků ŠVP jsou proto **přirozená témata**, v nichž dítě poznává vztah k sobě samému, vztahy mezilidské - k druhým, vztahy k přírodě, svému okolí, kultuře, světu. **Chceme, aby dítě dokázalo propojovat získané poznatky, zkušenosti, dovednosti, návyky, hodnoty a uplatňovat, aplikovat a využívat je v reálném životě.**

Naší snahou je všestranný harmonický rozvoj každého dítěte, s ohledem na jeho věkové a individuální zvláštnosti, v harmonickou osobnost. Vytváříme povědomí o jedinečnosti každého dítěte jako jedinečné bytosti a osobnosti, ovšem zároveň vytváříme základy odpovědného jednání a chování k nejen k sobě, ale i k druhým, k přírodnímu i společenskému prostředí.

POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT: Naše kroky při objevování světa vedou do různých barevných oblastí poznávání a my rádi vejdemo...

DÍTĚ A TĚLO

DÍTĚ A PSYCHIKA – JAZYK A ŘEČ

POZNÁVÁNÍ A MYŠLENÍ

SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE

DÍTĚ A DRUHÝ

DÍTĚ A SPOLEČNOST

DÍTĚ A SVĚT

Integrované bloky ŠVP zahrnují všech 5 vzdělávacích oblastí podle RVP PV, kde děti zábavnou a přirozenou formou nabídky her, činností a zážitků „poznávají a objevují svět“ a kráčí tak k danému cíli.

1. DÍTĚ A JEHO TĚLO = oblast biologická,

2. DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA = oblast psychologická

JAZYK A ŘEČ

POZNÁVÁNÍ A MYŠLENÍ

SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE

3. DÍTĚ A TEN DRUHÝ = oblast interpersonální

4. DÍTĚ A SPOLEČNOST = oblast sociálně kulturní

5. DÍTĚ A SVĚT = oblast environmentální

Struktura ŠVP:

Koncepce našeho ŠVP vychází z jeho cíle - vytvářet základní poznatky o reálném světě kolem nás, vnímat ho všemi smysly a umět se v něm orientovat, i z jeho dalších dlouhodobých cílů.

ŠVP „POZNÁVÁME A OBJEVUJEME SVĚT“
je rozdělen do 3 integrovaných bloků:

- **I. SVĚT LIDÍ**
- **II. ŽIJEME NA PLANETĚ ZEMI**
- **III. SVĚT KOLEM NÁS JE PLNÝ KRÁS**

Každý blok je charakterizován, má svůj **záměr**. Dále **klíčové kompetence**, jejichž základy již v předškolním věku pokládáme. Na to navazují v jednotlivých vzdělávacích oblastech **dílčí vzdělávací cíle (co učitel u dítěte podporuje)** vedoucí k **očekávaným výstupům (co dítě na konci předškolního období zpravidla dokáže)**. Každé dítě jich dosahuje v míře odpovídající jeho individuálním možnostem a potřebám; vždy představují propojení poznatků, dovedností, postojů a hodnot prakticky využitelných. Dále je uvedena **nabídka vzdělávacích činností (co učitel dítěti nabízí)** a **rizika (co ohrožuje úspěch vzdělávacích záměrů učitele)**.

- integrované bloky tvoří propojené celky, které jsou společné a závazné pro celou naši mateřskou školu a jsou východiskem pro přípravu, rozpracování a realizaci v každé třídě ve **třídních vzdělávacích plánech**
- rozsah jednotlivých integrovaných bloků a podtémat není časově omezen,
- jednotlivá podtémata je možno průběžně měnit, doplňovat, obohacovat a prodlužovat podle zájmu dětí i vývoje situace,
- konkrétní vzdělávací nabídka třídních vzdělávacích plánů je plně v kompetenci učitelek dané třídy
- přípravy učitelek k jednotlivým tématům jsou písemné, na k tomu určených a

vytvořených formulářích; obsahují 7 barevných stop (vzděl. oblastí), k nimž připravujeme konkrétní aktuální nabídku činností

- témata integrovaných bloků, témata, hlavní činnosti, s nimi spojené básničky a písničky, akce jsou zveřejňovány na informačních nástěnkách pro rodiče každé třídy
- Školní vzdělávací program „Poznáváme a objevujeme svět“ je **dokumentem otevřeným**; na základě evaluačních činností umožňuje vzdělávání přeměnit či doplnit.

I. integrovaný blok: SVĚT LIDÍ

Charakteristika: Objevujeme a poznáváme své já, svět lidí a vztahů. Vytváříme sociální vztahy - začlenění mezi vrstevníky, vzájemné respektování se, komunikaci. Podporujeme přátelství a kamarádství, spolupráci. Utváříme zdvořilostní, hygienické a společenské návyky, slušné chování. Zaměřujeme se na hezké vztahy a život v rodině, ve školce. Objevujeme svět práce a její hodnotu. Poznáváme a chráníme své tělo. Zaměřujeme se na svoji bezpečnost, v dopravě.

Záměr integrovaného bloku:

- seznamovat děti se světem lidí a orientovat se v něm
- učit děti respektovat dospělé i ostatní děti, jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti, dovednosti a svoji zároveň si uvědomovat vlastní identitu
- učit děti spolupracovat s kamarády a navazovat dětská přátelství
- učit děti žít ve společenství druhých a vědět, kam patřím, místo, kde žiji
- učit děti vnímat vývoj člověka a změny, které ho provází
- učit děti vnímat a uvědomovat si hodnotu jakékoliv lidské práce
- vytvářet u dětí povědomí o svém těle a o tom, že každý jsme jiný
- vést děti uvědomování si důležitosti osobní hygieny, bezpečnosti a ochrany zdraví

Doporučená podtémata: dále rozpracovaná v TVP

Já a moji kamarádi, my se máme rádi (pravidla), Já a moje rodina, Já a moje tělo (zdraví, sporty), Práce a povolání (kdo, co, čím), Já a moje bezpečnost, doprava (bezpečnost, složky IZS)...

Klíčové kompetence

I.kompetence k učení:

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

II. kompetence k řešení problémů:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- řeší problémy, na které stačí; známé a opakující se situace se snaží řešit samostatně (na základě nápodoby či opakování), náročnější s oporou a pomocí dospělého
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

III. kompetence komunikativní:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

- v běžných situacích komunikuje bez zábran a ostychu s dětmi i dospělými; chápe, že být komunikativní, vstřícný, iniciativní a aktivní je výhodou
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

IV. kompetence sociální a personální:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- uvědomuje si, že za sebe i za své jednání odpovídá a nese důsledky
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečnostem

V. kompetence činnostní a občanské:

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabší stránky
- chápe, že se může o tom, co udělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce a úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- uvědomuje si svá práva i práva druhých, učí se je hájit a respektovat; chápe, že všichni lidé mají stejnou hodnotu
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

1. vzdělávací oblast: DÍTĚ A JEHO TĚLO

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)

- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)

Nabídka vzdělávacích činností:

- lokomoční pohybové činnosti (chůze, běh, skoky a poskoky, lezení), nelokomoční pohybové činnosti (změny poloh a pohybů těla na místě) a jiné činnosti (základní gymnastika, turistika, sezonní činnosti, míčové hry apod.)
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- jednoduché pracovní a sebeobslužné činnosti v oblasti osobní hygieny, stolování, oblékání, úklidu, úpravy prostředí apod.
- činnosti zaměřené k poznávání lidského těla a jeho částí
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozících při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

Rizika:

- Nedostatečný respekt k individuálním potřebám dítěte (osobnímu tempu, potřebě spánku či odpočinku, soukromí), omezování spontánních pohybových aktivit.

2. vzdělávací oblast: DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

JAZYK A ŘEČ

POZNÁVÁNÍ

SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- rozvoj schopnosti sebeovládání
- rozvoj schopnosti citové vztahy vytvářet, rozvíjet je a city plně prožívat
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- získání schopnosti záměrně řídit svoje chování a ovlivňovat vlastní situaci

Očekávané výstupy:

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- formulovat otázky, odpovídat, hodnotit slovní výkony, slovně reagovat
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- rozlišovat některé obrazné symboly (piktogramy, orientační a dopravní značky, označení nebezpečí apod.) a porozumět jejich významu i jejich komunikativní funkci
- poznat napsané své jméno
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- chápat základní číselné a matematické pojmy, elementární matematické souvislosti a podle potřeby je prakticky využívat (porovnávat, uspořádat a třídit soubory předmětů podle určitého pravidla, orientovat se v elementárním počtu cca do šesti, chápat číselnou řadu v rozsahu první desítky, poznat více, stejně, méně, první, poslední apod.)
- chápat prostorové pojmy (vpravo, vlevo, dole, nahoře, uprostřed, za, pod, nad, u, vedle, mezi apod.), elementární časové pojmy (teď, dnes, včera, zítra, ráno, večer, jaro, léto, podzim, zima, rok), orientovat se v prostoru i v rovině, částečně se orientovat v čase
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- odloučit se na určitou dobu od rodičů a blízkých, být aktivní i bez jejich opory
- rozhodovat o svých činnostech
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- přijímat pozitivní ocenění i svůj případný neúspěch a vyrovnat se s ním, učit se hodnotit svoje osobní pokroky
- respektovat předem vyjasněná a pochopená pravidla, přijímat vyjasněné a zdůvodněné povinnosti
- zorganizovat hru
- uvědomovat si příjemné a nepříjemné citové prožitky (lásku, soucítění, radost, spokojenost i strach, smutek, odmítání), rozlišovat citové projevy v důvěrném (rodinném) a cizím prostředí
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Nabídka vzdělávacích činností:

- artikulační, řečové, sluchové a rytmické hry, hry se slovy, slovní hádanky, vokální činnosti
- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- činnosti a příležitosti seznamující děti s různými sdělovacími prostředky (noviny, časopisy, knihy, audiovizuální technika)
- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- řešení myšlenkových i praktických problémů, hledání různých možností a variant

- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- hry a praktické úkony procvičující orientaci v prostoru i v rovině
- činnosti zaměřené na seznamování se s elementárními číselnými a matematickými pojmy a jejich symbolikou (číselná řada, číslice, základní geometrické tvary, množství apod.) a jejich smysluplnou praktickou aplikaci
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- příležitosti a hry pro rozvoj vůle, vytrvalosti a sebeovládání
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- hry na téma rodiny, přátelství apod.
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti zaměřené k poznávání různých lidských vlastností; záměrné pozorování, čím se lidé mezi sebou liší (fyzické i psychické vlastnosti, dovednosti, schopnosti, city, vlastnosti dané pohlavními rozdíly, věkem, zeměpisným místem narození, jazykem) a v čem jsou si podobní
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)

Rizika:

- Chudé komunikační prostředí a málo příležitostí k samostatnému řečovému projevu, nepřiměřené využívání počítačové či audiovizuální techniky, vytváření komunikačních zábran
- Příliš racionální, hotový a uzavřený výklad světa
- převaha poznatků slovním předáváním hotových poučováním a vysvětlováním
- Nedostatek času pro spontánní hru dítěte, její rozvinutí či dokončení
- Spěch, nervozita, málo nebo naopak velké množství podnětů, nedostatek možností projevovat city

3. vzdělávací oblast: DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Dílčí vzdělávací cíle:

- seznamování s pravidly chování ve vztahu k druhému
- osvojení si elementárních poznatků, schopností a dovedností důležitých pro navazování a rozvíjení vztahů dítěte k druhým lidem
- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Očekávané výstupy:

- navazovat kontakty s dospělým, kterému je svěřeno do péče, překonat stud, komunikovat s ním vhodným způsobem, respektovat ho
- odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené

- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Nabídka vzdělávacích činností:

- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- činnosti zaměřené na poznávání sociálního prostředí, v němž dítě žije – rodina (funkce rodiny, členové rodiny a vztahy mezi nimi, život v rodině, rodina ve světě zvířat), mateřská škola (prostředí, vztahy mezi dětmi i dospělými, kamarádi)
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Rizika:

- autoritativní vedení, direktivní zacházení s dítětem
- nejednoznačně formulovaná pravidla chování ve vztahu k druhému, nedodržování přijatých pravidel, špatný vzor

4. vzdělávací oblast: DÍTĚ A SPOLEČNOST

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj schopnosti žít ve společenství ostatních lidí (spolupracovat, spolupodílet se), přináležet k tomuto společenství (ke třídě, k rodině, k ostatním dětem) a vnímat a přijímat základní hodnoty v tomto společenství uznávané
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevit se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- vytvoření povědomí o mezilidských morálních hodnotách
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevit

Očekávané výstupy:

- uplatňovat návyky v základních formách společenského chování ve styku s dospělými i s dětmi (zdravit známé děti i dospělé, rozloučit se, poprosit, poděkovat, vzít si slovo, až když druhý domluví, požádat o pomoc, vyslechnout sdělení, uposlechnout pokyn apod.)
- pochopit, že každý má ve společenství (v rodině, ve třídě, v herní skupině) svou roli, podle které je třeba se chovat
- adaptovat se na život ve škole, aktivně zvládat požadavky plynoucí z prostředí školy i jeho běžných proměn (vnímat základní pravidla jednání ve skupině, podílet se na nich a řídit se jimi, podřídit se rozhodnutí skupiny, přizpůsobit se společnému programu, spolupracovat, přijímat autoritu) a spoluvytvářet v tomto společenství prostředí pohody
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)

- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)

Nabídka vzdělávacích činností:

- aktivity vhodné pro přirozenou adaptaci dítěte v prostředí mateřské školy
- spoluvytváření přiměřeného množství jasných a smysluplných pravidel soužití ve třídě
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- hry zaměřené k poznávání a rozlišování různých společenských rolí (dítě, dospělý, rodič, učitelka, žák, role dané pohlavím, profesní role, herní role) a osvojování si rolí, do nichž se dítě přirozeně dostává
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí
- hry a praktické činnosti uvádějící dítě do světa lidí, jejich občanského života a práce (využívání praktických ukázek z okolí dítěte, tematické hry seznamující dítě s různými druhy zaměstnání, řemesel a povolání, s různými pracovními činnostmi a pracovními předměty, praktická manipulace s některými pomůckami a nástroji, provádění jednoduchých pracovních úkonů a činností apod.)
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Rizika:

- Nedostatek estetických a etických příležitostí a podnětů k prožívání a vyjádření
- zvýhodňování a znevýhodňování některých dětí ve skupině

5. vzdělávací oblast: DÍTĚ A SVĚT

Dílčí vzdělávací cíle:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- poznávání jiných kultur
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám

Očekávané výstupy:

- orientovat se bezpečně ve známém prostředí i v životě tohoto prostředí (doma, v budově mateřské školy, v blízkém okolí)
- uvědomovat si nebezpečí, se kterým se může ve svém okolí setkat, a mít povědomí o tom, jak se prakticky chránit (vědět, jak se nebezpečí vyhnout, kam se v případě potřeby obrátit o pomoc)

- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole

Nabídka vzdělávacích činností:

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- poučení o možných nebezpečných situacích a dítěti dostupných způsobech, jak se chránit (dopravní situace, manipulace s některými předměty a přístroji, kontakt se zvířaty, léky, jedovaté rostliny, běžné chemické látky, technické přístroje, objekty a jevy, požár, povodeň a jiné nebezpečné situace a další nepříznivé přírodní a povětrnostní jevy), využívání praktických ukázek varujících dítě před nebezpečím
- hry a aktivity na téma dopravy, cvičení bezpečného chování v dopravních situacích, kterých se dítě běžně účastní, praktický nácvik bezpečného chování v některých dalších situacích, které mohou nastat
- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními dítěti srozumitelnými reáliemi o naší republice

Rizika:

- Nepřiměřené informace, jednotvárná nabídka činností, málo podnětné prostředí

II. integrovaný blok: ŽIJEME NA PLANETĚ ZEMI

Charakteristika: Objevujeme a poznáváme veškerý život na planetě Zemi. Objevujeme krásu živé a neživé přírody. Seznamujeme se s rozmanitým světem zvířat, rostlin, se změnami ročních období, s různými ekosystémy (les, voda), počasím (vzduch, země, voda). Vytváříme úctu a vděčnost k životu, k darům přírody a kráse světa. Vedeme k ochraně přírody a významu pro nás.

Záměr integrovaného bloku:

- seznamovat děti se životem na planetě Zemi - naše země, ostatní světadíly a jejich kultura, zeměkoule, vesmír
- seznamovat děti s cyklem ročních období a se vším, co k tomu patří, učit je chápat změny
- seznamovat děti s živou a neživou přírodou (zvířata, rostliny, přírodniny)
- učit děti vnímat přírodu a vše kolem sebe všemi smysly
- vytvářet u dětí základy správné péče o životní prostředí, učit je přírodu chránit, poznávat různé ekosystémy
- učit děti postupně se přizpůsobovat technickému prostředí, postupně vytvářet prostředí pro práci s informacemi

Doporučená podtémata: rozpracovaná v TVP

Svět stromů, keřů, květin, Svět zvířat (domácí, v lese a ve volné přírodě, exotická, ve vodě, na louce), Čas a 4 roční období (Barevný podzim, Bílá Zima, Zelené jaro, Léto je žluté), Příroda jako vládce (počasí a živly: voda, země, vzduch, slunce), Dary přírody (ovoce, zelenina), ...

Klíčové kompetence

I. kompetence k učení:

- soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, všímá si souvislostí, experimentuje a užívá při tom jednoduchých pojmů, znaků a symbolů
- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- má elementární poznatky o světě lidí, kultury, přírody a techniky, který dítě obklopuje, o jeho rozmanitostech a proměnách; orientuje se v řádu a dění v prostředí, ve kterém žije
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

II. kompetence k řešení problémů:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- při řešení myšlenkových i praktických problémů užívá logických, matematických i empirických postupů, pochopí jednoduché algoritmy řešení různých úloh a situací a využívá je v dalších situacích
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit

III. kompetence komunikativní:

- ovládá řeč, hovoří ve vhodně formulovaných větách, samostatně vyjadřuje své myšlenky, sdělení, otázky i odpovědi, rozumí slyšenému, slovně reaguje a vede smysluplný dialog
- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)
- ví, že lidé se dorozumívají i jinými jazyky a že je možno se jim učit; má vytvořeny elementární předpoklady k učení se cizímu jazyku

IV. kompetence sociální a personální:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- ve skupině se dokáže prosadit, ale i podřídit, při společných činnostech se domlouvá a spolupracuje; v běžných situacích uplatňuje základní společenské návyky a pravidla společenského styku; je schopné respektovat druhé, vyjednávat, přijímat a uzavírat kompromisy
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepřijemná, umí odmítnout
- chápe, že nespravedlnost, ubližování, ponižování, lhostejnost, agresivita a násilí se nevyplácí a že vzniklé konflikty je lépe řešit dohodou; dokáže se bránit projevům násilí jiného dítěte, ponižování a ubližování

V. kompetence činnostní a občanské:

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevšímavost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat
- ví, že není jedno, v jakém prostředí žije, uvědomuje si, že se svým chováním na něm podílí a že je může ovlivnit
- dbá na osobní zdraví a bezpečí svoje i druhých, chová se odpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné okolní prostředí (přírodní i společenské)

1. vzdělávací oblast: DÍTĚ A JEHO TĚLO

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností
- osvojení si poznatků o těle a jeho zdraví, o pohybových činnostech a jejich kvalitě
- osvojení si poznatků a dovedností důležitých k podpoře zdraví, bezpečí, osobní pohody i pohody prostředí
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- zachovávat správné držení těla
- zvládat základní pohybové dovednosti a prostorovou orientaci, běžné způsoby pohybu v různém prostředí (zvládat překážky, házet a chytat míč, užívat různé náčiní, pohybovat se ve skupině dětí, pohybovat se na sněhu, ledu, ve vodě, v písku)
- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem
- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- zvládat sebeobsluhu, uplatňovat základní kulturně hygienické a zdravotně preventivní návyky (starat se o osobní hygienu, přijímat stravu a tekutinu, umět stolovat, postarat se o sebe a své osobní věci, oblékat se, svlékat, obouvat apod.)
- zvládat jednoduchou obsluhu a pracovní úkony (postarat se o hračky, pomůcky, uklidit po sobě, udržovat pořádek, zvládat jednoduché úklidové práce, práce na zahradě apod.)
- pojmenovat části těla, některé orgány (včetně pohlavních), znát jejich funkce, mít povědomí o těle a jeho vývoji, (o narození, růstu těla a jeho proměnách), znát základní pojmy užívané ve spojení se zdravím, s pohybem a sportem
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o významu péče o čistotu a zdraví, o významu aktivního pohybu a zdravé výživy
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a nářadím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Nabídka vzdělávacích činností:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- zdravotně zaměřené činnosti (vyrovnávací, protahovací, uvolňovací, dechová, relaxační cvičení)
- smyslové a psychomotorické hry
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí
- příležitosti a činnosti směřující k prevenci úrazů (hrozcích při hrách, pohybových činnostech a dopravních situacích, při setkávání s cizími lidmi), k prevenci nemoci, nezdravých návyků a závislostí

Rizika:

- nerespektování rozdílných tělesných a smyslových předpokladů a pohybových možností jednotlivých dětí

2. vzdělávací oblast: DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA:

JAZYK A ŘEČ

POZNÁVÁNÍ

SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- vytváření pozitivního vztahu k intelektuálním činnostem a k učení, podpora a rozvoj zájmu o učení
- vytváření základů pro práci s informacemi
- poznávání sebe sama, rozvoj pozitivních citů ve vztahu k sobě (uvědomění si vlastní identity, získání sebevědomí, sebedůvěry, osobní spokojenosti)
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, citění a prožívání

Očekávané výstupy:

- správně vyslovovat, ovládat dech, tempo i intonaci řeči
- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)
- domluvit se slovy i gesty, improvizovat
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- sluchově rozlišovat začáteční a koncové slabiky a hlásky ve slovech
- utvořit jednoduchý rým
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- vědomě využívat všechny smysly, záměrně pozorovat, postřehovat, všimnout si (nového, změněného, chybějícího)
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- zaměřovat se na to, co je z poznávacího hlediska důležité (odhalovat podstatné znaky, vlastnosti předmětů, nacházet společné znaky, podobu a rozdíl, charakteristické rysy předmětů či jevů a vzájemné souvislosti mezi nimi)
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- uvědomovat si svou samostatnost, zaujímat vlastní názory a postoje a vyjadřovat je
- ve známých a opakujících se situacích a v situacích, kterým rozumí, ovládat svoje city a přizpůsobovat jim své chování
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného

- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Nabídka vzdělávacích činností:

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- komentování zážitků a aktivit, vyřizování vzkazů a zpráv
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte, rozhovor o výsledku pozorování
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- motivovaná manipulace s předměty, zkoumání jejich vlastností
- spontánní hra, volné hry a experimenty s materiálem a předměty
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti
- hry a činnosti zaměřené ke cvičení různých forem paměti (mechanické a logické, obrazné a pojmové)
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- činnosti přiměřené silám a schopnostem dítěte a úkoly s viditelným cílem a výsledkem, v nichž může být dítě úspěšné
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- cvičení organizačních dovedností
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- cvičení v projevu citů (zvláště kladných), v sebekontrolě a v sebeovládání (zvláště záporných emocí, např. hněvu, zlosti, úzkosti)
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Rizika:

- Komunikačně chudé prostředí, omezující běžnou komunikaci mezi dětmi i s dospělými, málo příležitostí
- mezený prostor pro vyjádření a uplatnění představitosti, zahlcování podněty a informacemi bez možnosti s nimi samostatně pracovat
- Nedostatek možností projevit své city, napětí a nervozita prostředí, nevhodné modely chování

3. vzdělávací oblast: DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Dílčí vzdělávací cíle:

- posilování prosociálního chování ve vztahu k ostatním lidem (v rodině, v mateřské škole, v dětské herní skupině apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Očekávané výstupy:

- porozumět běžným projevům vyjádření emocí a nálad
- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- chápat, že všichni lidé (děti) mají stejnou hodnotu, přestože je každý jiný (jinak vypadá, jinak se chová, něco jiného umí či neumí apod.), že osobní, resp. osobnostní odlišnosti jsou přirozené
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- dodržovat dohodnutá a pochopená pravidla vzájemného soužití a chování doma, v mateřské škole, na veřejnosti, dodržovat herní pravidla
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Nabídka vzdělávacích činností:

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sbližování dětí
- aktivity podporující uvědomování si vztahů mezi lidmi (kamarádství, přátelství, vztahy mezi oběma pohlavími, úcta ke stáří apod.)
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- činnosti zaměřené na porozumění pravidlům vzájemného soužití a chování, spolupodílení se na jejich tvorbě
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Rizika:

- malá podpora dětských přátelství, nedostatek empatie, neposkytování empatické odezvy na problémy dítěte

4. vzdělávací oblast: DÍTĚ A SPOLEČNOST

Dílčí vzdělávací cíle:

- poznávání pravidel společenského soužití a jejich spoluvytváření v rámci přirozeného sociokulturního prostředí, porozumění základním projevům neverbální komunikace obvyklým v tomto prostředí
- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevovat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytváření povědomí o existenci ostatních kultur a národností
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat

Očekávané výstupy:

- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- začlenit se do třídy a zařadit se mezi své vrstevníky, respektovat jejich rozdílné vlastnosti, schopnosti a dovednosti
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)

- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- zacházet šetrně s vlastními i cizími pomůckami, hračkami, věcmi denní potřeby, s knížkami, s penězi apod.
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zaspívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Nabídka vzdělávacích činností:

- běžné každodenní setkávání s pozitivními vzory vztahů a chování
- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- aktivity přibližující dítěti pravidla vzájemného styku (zdvořilost, ohleduplnost, tolerance, spolupráce) a mravní hodnoty (dobro, zlo, spravedlnost, pravda, upřímnost, otevřenost apod.) v jednání lidí

Rizika:

- nedostatek příležitostí k nápravě jednání, které bylo proti pravidlům
- schematické mravní hodnocení, bez možnosti dítěte vyjádřit vlastní úsudek
- potlačování autonomního chování dítěte

5. vzdělávací oblast: DÍTĚ A SVĚT

Dílčí vzdělávací cíle:

- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije, a vytváření pozitivního vztahu k němu
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách
- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- rozvoj úcty k životu ve všech jeho formách
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- vnímat, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý – jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.)
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí

- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně
- pomáhat pečovat o okolní životní prostředí (dbát o pořádek a čistotu, nakládat vhodným způsobem s odpady, starat se o rostliny, spoluvytvářet pohodu prostředí, chránit přírodu v okolí, živé tvory apod.)

Nabídka vzdělávacích činností:

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- aktivity zaměřené k získávání praktické orientace v obci (vycházky do ulic, návštěvy obchodů, návštěvy důležitých institucí, budov a dalších pro dítě významných objektů)
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- využívání přirozených podnětů, situací a praktických ukázek v životě a okolí dítěte k seznamování dítěte s elementárními ději srozumitelnými reáliemi o naší republice
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.)
- ekologicky motivované herní aktivity (ekohry)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Rizika:

- nedostatek příležitostí vidět a vnímat svět v jeho pestrosti a změně, v jeho dění a řádu
- výběr a nabídka témat, která jsou životu dítěte příliš vzdálená, pro jeho vnímání a chápání náročná, která přesahují přirozenou zkušenost dítěte a nejsou pro dítě prakticky využitelná
- nedodržování pravidel péče o zdravé prostředí v MŠ, i přírodu

III. integrovaný blok: SVĚT KOLEM NÁS JE PLNÝ KRÁS

Charakteristika: Objevujeme a poznáváme svět a věci kolem nás, vše co nás obklopuje, obohacuje, rozvíjí a přináší radost. Objevujeme a poznáváme svět tradic, svátků a zvyků. Učíme se poznávat a vnímat barvy kolem nás, vnímat a těšit se z kulturního dědictví, kultury, umění, světa pohádek a jejich poselství. Zaměřujeme se na poznávání místa, kde žijeme a jeho okolí, kultury...

Záměr integrovaného bloku:

- seznamovat děti s tradicemi, zvyky, svátky a slavnostmi, které se v průběhu roku odehrávají v mateřské škole nebo v obci a podílet se na těchto příležitostech – pozorovat přípravu, podílet se na výzdobě, přípravě dárků, apod.; společně prožívat tyto akce a umět se radovat spolu s ostatními
- uvědomit si krásu a výjimečnost tradic, kulturního dědictví
- rozvíjet u dětí představivost a fantazii
- vytvářet základy estetického vztahu ke kultuře a umění, poznávání jiných kultur
- vytvářet u dětí povědomí o vlastní sounáležitosti s okolním světem a společností
- učit děti bezpečně se orientovat v okolním prostředí a vytvářet pozitivní vztah k místu, ve kterém žijí

Doporučená podtémata: rozpracovaná v TVP

Naše školka a místo, kde žijí (moje město), Moje hračka, Svět pohádek, Já slavím velice slavnosti, svátky a tradice, Minulost obohacuje současnost: (Advent, Vánoce, Masopust a karneval, Velikonoce, Čarodějnice, Svátek dětí), Barevný svět (barvy a tvary kolem)

Klíčové kompetence

I.kompetence k učení:

- získanou zkušenost uplatňuje v praktických situacích a v dalším učení
- klade otázky a hledá na ně odpovědi, aktivně si všímá, co se kolem něho děje, chce porozumět věcem, jevům a dějům, které kolem sebe vidí; poznává, že se může mnohému naučit, raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo
- učí se nejen spontánně, ale i vědomě, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje; při zadané práci dokončí, co započalo; dovede postupovat podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům
- odhaduje své síly, učí se hodnotit svoje osobní pokroky a oceňovat výkony druhých
- pokud se mu dostává uznání a ocenění, učí se s chutí

II. kompetence k řešení problémů:

- všímá si dění i problémů v bezprostředním okolí; přirozenou motivací k řešení dalších problémů a situací je pro něj pozitivní odezva na aktivní zájem
- problémy řeší na základě bezprostřední zkušenosti; postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje, spontánně vymýšlí nová řešení problémů a situací; hledá různé možnosti a varianty (má vlastní, originální nápady), využívá při tom dosavadních zkušeností, fantazii a představivost
- zpřesňuje si početní představy, užívá číselných a matematických pojmů, vnímá elementární matematické souvislosti

- rozlišuje řešení, která jsou funkční (vedoucí k cíli), a řešení, která funkční nejsou; dokáže mezi nimi volit
- chápe, že vyhýbat se řešení problémů nevede k cíli, ale že jejich včasné a uvážlivé řešení je naopak výhodou; uvědomuje si, že svou aktivitou a iniciativou může situaci ovlivnit
- nebojí se chybovat, pokud nachází pozitivní ocenění nejen za úspěch, ale také za snahu

III. kompetence komunikativní:

- dokáže se vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)
- domlouvá se gesty i slovy, rozlišuje některé symboly, rozumí jejich významu i funkci
- ovládá dovednosti předcházející čtení a psaní
- průběžně rozšiřuje svou slovní zásobu a aktivně ji používá k dokonalejší komunikaci s okolím
- dovede využít informativní a komunikativní prostředky, se kterými se běžně setkává (knížky, encyklopedie, počítač, audiovizuální technika, telefon atp.)

IV. kompetence sociální a personální:

- samostatně rozhoduje o svých činnostech; umí si vytvořit svůj názor a vyjádřit jej
- dětským způsobem projevuje citlivost a ohleduplnost k druhým, pomoc slabším, rozpozná nevhodné chování; vnímá nespravedlnost, ubližování, agresivitu a lhostejnost
- napodobuje modely prosociálního chování a mezilidských vztahů, které nachází ve svém okolí
- spolupodílí se na společných rozhodnutích; přijímá vyjasněné a zdůvodněné povinnosti; dodržuje dohodnutá a pochopená pravidla a přizpůsobí se jim
- při setkání s neznámými lidmi či v neznámých situacích se chová obezřetně; nevhodné chování i komunikaci, která je mu nepříjemná, umí odmítnout
- je schopno chápat, že lidé se různí a umí být tolerantní k jejich odlišnostem a jedinečným

V. kompetence činnostní a občanské:

- svoje činnosti a hry se učí plánovat, organizovat, řídit a vyhodnocovat
- dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabší stránky
- odhaduje rizika svých nápadů, jde za svým záměrem, ale také dokáže měnit cesty a přizpůsobovat se daným okolnostem
- chápe, že se může o tom, co udělá rozhodovat svobodně, ale že za svá rozhodnutí také odpovídá
- má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce a úsilí druhých
- zajímá se o druhé i o to, co se kolem děje; je otevřený aktuálnímu dění
- má základní dětskou představu o tom, co je v souladu se základními lidskými hodnotami a normami, i co je s nimi v rozporu, a snaží se podle toho chovat
- spoluvytváří pravidla společného soužití mezi vrstevníky, rozumí jejich smyslu a chápe potřebu je zachovávat

1. vzdělávací oblast: DÍTĚ A JEHO TĚLO

Dílčí vzdělávací cíle:

- uvědomění si vlastního těla
- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládání pohybového aparátu a tělesných funkcí
- rozvoj a užívání všech smyslů
- rozvoj fyzické i psychické zdatnosti
- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základů zdravého životního stylu

Očekávané výstupy:

- koordinovat lokomoci a další polohy a pohyby těla, sladit pohyb s rytmem a hudbou
- vědomě napodobovat jednoduchý pohyb podle vzoru a přizpůsobit jej podle pokynu
- ovládat dechové svalstvo, sladit pohyb se zpěvem

- vnímat a rozlišovat pomocí všech smyslů (sluchově rozlišovat zvuky a tóny, zrakově rozlišovat tvary předmětů a jiné specifické znaky, rozlišovat vůně, chutě, vnímat hmatem apod.)
- ovládat koordinaci ruky a oka, zvládat jemnou motoriku (zacházet s předměty denní potřeby, s drobnými pomůckami, s nástroji, náčiním a materiálem, zacházet s grafickým a výtvarným materiálem, např. s tužkami, barvami, nůžkami, papírem, modelovací hmotou, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji apod.)
- rozlišovat, co prospívá zdraví a co mu škodí; chovat se tak, aby v situacích pro dítě běžných a jemu známých neohrožovalo zdraví, bezpečí a pohodu svou ani druhých
- mít povědomí o některých způsobech ochrany osobního zdraví a bezpečí a o tom, kde v případě potřeby hledat pomoc (kam se obrátit, koho přivolat, jakým způsobem apod.)
- zacházet s běžnými předměty denní potřeby, hračkami, pomůckami, drobnými nástroji, sportovním náčiním a náradím, výtvarnými pomůckami a materiály, jednoduchými hudebními nástroji, běžnými pracovními pomůckami

Nabídka vzdělávacích činností:

- manipulační činnosti a jednoduché úkony s předměty, pomůckami, nástroji, náčiním, materiálem; činnosti seznamující děti s věcmi, které je obklopují, a jejich praktickým používáním
- konstruktivní a grafické činnosti
- hudební a hudebně pohybové hry a činnosti
- příležitosti a činnosti směřující k ochraně zdraví, osobního bezpečí a vytváření zdravých životních návyků
- činnosti relaxační a odpočinkové, zajišťující zdravou atmosféru a pohodu prostředí

Rizika:

- Nedostatečný respekt k individuálním potřebám dětí (k potřebě pohybu, spánku, odpočinku, látkové výměny, osobního tempa a tepelné pohody, k potřebě soukromí apod.)
- Nevhodná organizace pohybových činností vzhledem k bezpečnosti dětí

2. vzdělávací oblast: DÍTĚ A JEHO PSYCHIKA

JAZYK A ŘEČ

POZNÁVÁNÍ

SEBEPOJETÍ, CITY, VŮLE

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj řečových schopností a jazykových dovedností receptivních (vnímání, naslouchání, porozumění) i produktivních (výslovnosti, vytváření pojmů, mluvního projevu, vyjadřování)
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické)
- rozvoj, zpřesňování a kultivace smyslového vnímání, přechod od konkrétně názorného myšlení k myšlení slovně-logickému (pojmovému), rozvoj paměti a pozornosti, přechod od bezděčných forem těchto funkcí k úmyslným, rozvoj a kultivace představivosti a fantazie
- rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)
- posilování přirozených poznávacích citů (zvědavosti, zájmu, radosti z objevování apod.)
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla)
- vytváření základů pro práci s informacemi
- získání relativní citové samostatnosti
- rozvoj poznatků, schopností a dovedností umožňujících pocity, získané dojmy a prožitky vyjádřit
- rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání

Očekávané výstupy:

- pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- vyjadřovat samostatně a smysluplně myšlenky, nápady, pocity, mínění a úsudky ve vhodně zformulovaných větách
- vést rozhovor (naslouchat druhým, vyčkat, až druhý dokončí myšlenku, sledovat řečníka i obsah, ptát se)

- porozumět slyšenému (zachytit hlavní myšlenku příběhu, sledovat děj a zopakovat jej ve správných větách)
- učit se nová slova a aktivně je používat (ptát se na slova, kterým nerozumí)
- učit se zpaměti krátké texty (reprodukovat říkanky, písničky, pohádky, zvládnout jednoduchou dramatickou úlohu apod.)
- sledovat a vyprávět příběh, pohádku
- popsat situaci (skutečnou, podle obrázku)
- chápat slovní vtip a humor
- poznat a vymyslet jednoduchá synonyma, homonyma a antonyma
- sledovat očima zleva doprava
- poznat některá písmena a číslice, popř. slova
- projevovat zájem o knížky, soustředěně poslouchat četbu, hudbu, sledovat divadlo, film, užívat telefon
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- poznat a pojmenovat většinu toho, čím je obklopeno
- přemýšlet, vést jednoduché úvahy a také vyjádřit to, o čem přemýšlí a uvažuje
- vnímat, že je zajímavé dozvídat se nové věci, využívat zkušenosti k učení
- postupovat a učit se podle pokynů a instrukcí
- učit se nazpaměť krátké texty, vědomě si je zapamatovat a vybavit
- řešit problémy, úkoly a situace, myslet kreativně, předkládat „nápady“
- nalézat nová řešení nebo alternativní k běžným
- vyjadřovat svou představivost a fantazii v tvořivých činnostech (konstruktivních, výtvarných, hudebních, pohybových či dramatických) i ve slovních výpovědích k nim
- rozhodovat o svých činnostech
- vyjadřovat souhlas i nesouhlas, říci „ne“ v situacích, které to vyžadují (v ohrožujících, nebezpečných či neznámých situacích), odmítnout se podílet na nedovolených či zakázaných činnostech apod.
- uvědomovat si své možnosti i limity (své silné i slabé stránky)
- prožívat radost ze zvládnutého a poznaného
- vyvíjet volní úsilí, soustředit se na činnost a její dokončení
- prožívat a dětským způsobem projevovat, co cítí (soucit, radost, náklonnost), snažit se ovládat své afektivní chování (odložit splnění svých osobních přání, zklidnit se, tlumit vztek, zlost, agresivitu apod.)
- být citlivé ve vztahu k živým bytostem, k přírodě i k věcem
- těšit se z hezkých a příjemných zážitků, z přírodních i kulturních krás i setkávání se s uměním
- zachycovat a vyjadřovat své prožitky (slovně, výtvarně, pomocí hudby, hudebně pohybovou či dramatickou improvizací apod.)

Nabídka vzdělávacích činností:

- společné diskuse, rozhovory, individuální a skupinová konverzace (vyprávění zážitků, příběhů, vyprávění podle skutečnosti i podle obrazového materiálu, podle vlastní fantazie, sdělování slyšeného druhým apod.)
- samostatný slovní projev na určité téma
- poslech čtených či vyprávěných pohádek a příběhů, sledování filmových a divadelních pohádek a příběhů
- vyprávění toho, co dítě slyšelo nebo co zhlédlo
- přednes, recitace, dramatizace, zpěv
- grafické napodobování symbolů, tvarů, čísel, písmen
- prohlížení a „čtení“ knížek
- hry a činnosti zaměřené k poznávání a rozlišování zvuků, užívání gest
- záměrné pozorování běžných objektů a předmětů, určování a pojmenovávání jejich vlastností (velikost, barva, tvar, materiál, dotek, chuť, vůně, zvuky), jejich charakteristických znaků a funkcí
- konkrétní operace s materiálem (třídění, přiřazování, uspořádání, odhad, porovnávání apod.)
- smyslové hry, nejrůznější činnosti zaměřené na rozvoj a cvičení postřehu a vnímání, zrakové a sluchové paměti, koncentrace pozornosti apod.
- námětové hry a činnosti

- hry nejrůznějšího zaměření podporující tvořivost, představivost a fantazii (kognitivní, imaginativní, výtvarné, konstruktivní, hudební, taneční či dramatické aktivity)
- činnosti zaměřené na vytváření (chápání) pojmů a osvojování poznatků (vysvětlování, objasňování, odpovědi na otázky, práce s knihou, s obrazovým materiálem, s médií apod.)
- činnosti zaměřené na poznávání jednoduchých obrazně znakových systémů (písmena, číslice, piktogramy, značky, symboly, obrazce)
- činnosti zasvěcující dítě do časových pojmů a vztahů souvisejících s denním řádem, běžnými proměnami a vývojem a přibližující dítěti přirozené časové i logické posloupnosti dějů, příběhů, událostí apod.
- spontánní hra
- činnosti zajišťující spokojenost a radost, činnosti vyvolávající veselí a pohodu
- činnosti nejrůznějšího zaměření vyžadující (umožňující) samostatné vystupování, vyjadřování, obhajování vlastních názorů, rozhodování a sebehodnocení
- estetické a tvůrčí aktivity (slovesné, výtvarné, dramatické, literární, hudební, pohybové a další)
- sledování pohádek a příběhů obohacujících citový život dítěte
- výlety do okolí (do přírody, návštěvy dětských kulturních akcí apod.)
- dramatické činnosti (předvádění a napodobování různých typů chování člověka v různých situacích), mimické vyjadřování nálad (úsměv, pláč, hněv, zloba, údiv, vážnost apod.)
- činnosti vedoucí dítě k identifikaci sebe sama a k odlišení od ostatních

Rizika:

- Špatný jazykový vzor, nedostatečná pozornost k rozvoji dovedností předcházející čtení a psaní, omezený přístup ke knihám
- převažující důraz na pamětní učení a mechanickou reprodukci, málo názornosti i prostoru pro rozvoj fantazie
- převaha poznatků slovním předáváním hotových poučováním a vysvětlováním
- spěch a nervozita, omezování možností dítěte dokončovat činnost v individuálním tempu, nevhodné zásahy a přerušování činností dětí dospělými
- málo vlídné, nevstřícné, strohé, nelaskavé a málo přátelské prostředí, kde dítě nenalézá dostatek lásky, ocenění a porozumění

3. vzdělávací oblast: DÍTĚ A TEN DRUHÝ

Dílčí vzdělávací cíle:

- vytváření prosociálních postojů (rozvoj sociální citlivosti, tolerance, respektu, přizpůsobivosti apod.)
- rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních
- rozvoj kooperativních dovedností
- ochrana osobního soukromí a bezpečí ve vztazích s druhými dětmi i dospělými

Očekávané výstupy:

- přirozeně a bez zábran komunikovat s druhým dítětem, navazovat a udržovat dětská přátelství
- odmítnout komunikaci, která je mu nepřijemná
- uvědomovat si svá práva ve vztahu k druhému, přiznávat stejná práva druhým a respektovat je
- uplatňovat své individuální potřeby, přání a práva s ohledem na druhého (obhajovat svůj postoj nebo názor, respektovat jiný postoj či názor), přijímat a uzavírat kompromisy, řešit konflikt dohodou
- spolupracovat s ostatními
- respektovat potřeby jiného dítěte, dělit se s ním o hračky, pomůcky, pamlsky, rozdělit si úkol s jiným dítětem apod.
- vnímat, co si druhý přeje či potřebuje, vycházet mu vstříc (chovat se citlivě a ohleduplně k slabšímu či postiženému dítěti, mít ohled na druhého a soucítit s ním, nabídnout mu pomoc apod.)
- bránit se projevům násilí jiného dítěte, ubližování, ponižování apod.

- chovat se obezřetně při setkání s neznámými dětmi, staršími i dospělými jedinci, v případě potřeby požádat druhého o pomoc (pro sebe i pro jiné dítě)

Nabídka vzdělávacích činností:

- běžné verbální i neverbální komunikační aktivity dítěte s druhým dítětem i s dospělým
- sociální a interaktivní hry, hraní rolí, dramatické činnosti, hudební a hudebně pohybové hry, výtvarné hry a etudy
- společenské hry, společné aktivity nejrůznějšího zaměření
- kooperativní činnosti ve dvojicích, ve skupinkách
- společná setkávání, povídání, sdílení a aktivní naslouchání druhému
- aktivity podporující sblížení dětí
- hry, přirozené i modelové situace, při nichž se dítě učí přijímat a respektovat druhého
- hry a činnosti, které vedou děti k ohleduplnosti k druhému, k ochotě rozdělit se s ním, půjčit hračku, střídat se, pomoci mu, ke schopnosti vyřešit vzájemný spor apod.
- hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých
- četba, vyprávění a poslech pohádek a příběhů s etickým obsahem a poučením

Rizika:

- časté organizování soutěživých činností a podporování nezdravé soutěživosti
- prostředí, které nabízí málo možností ke spolupráci a komunikaci s druhým

4. vzdělávací oblast: DÍTĚ A SPOLEČNOST

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj základních kulturně společenských postojů, návyků a dovedností dítěte, rozvoj schopnosti projevat se autenticky, chovat se autonomně, prosociálně a aktivně se přizpůsobovat společenskému prostředí a zvládat jeho změny
- seznamování se světem lidí, kultury a umění, osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije
- vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevat
- rozvoj společenského i estetického vkusu

Očekávané výstupy:

- chovat se a jednat na základě vlastních pohnutek a zároveň s ohledem na druhé
- porozumět běžným neverbálním projevům citových prožitků a nálad druhých
- vyjednávat s dětmi i dospělými ve svém okolí, domluvit se na společném řešení (v jednoduchých situacích samostatně, jinak s pomocí)
- utvořit si základní dětskou představu o pravidlech chování a společenských normách, co je v souladu s nimi a co proti nim a ve vývojově odpovídajících situacích se podle této představy chovat (doma, v mateřské škole i na veřejnosti)
- chovat se zdvořile, přistupovat k druhým lidem, k dospělým i k dětem, bez předsudků, s úctou k jejich osobě, vážit si jejich práce a úsilí
- dodržovat pravidla her a jiných činností, jednat spravedlivě, hrát férově
- uvědomovat si, že ne všichni lidé respektují pravidla chování, že se mohou chovat neočekávaně, proti pravidlům, a tím ohrožovat pohodu i bezpečí druhých; odmítat společensky nežádoucí chování (např. lež, nespravedlnost, ubližování, lhostejnost či agresivitu), chránit se před ním a v rámci svých možností se bránit jeho důsledkům (vyhýbat se komunikaci s lidmi, kteří se takto chovají)
- vnímat umělecké a kulturní podněty, pozorně poslouchat, sledovat se zájmem literární, dramatické či hudební představení a hodnotit svoje zážitky (říci, co bylo zajímavé, co je zaujalo)
- zachycovat skutečnosti ze svého okolí a vyjadřovat své představy pomocí různých výtvarných dovedností a technik (kreslit, používat barvy, modelovat, konstruovat, tvořit z papíru, tvořit a vyrábět z různých jiných materiálů, z přírodnin aj.)
- vyjadřovat se prostřednictvím hudebních a hudebně pohybových činností, zvládat základní hudební dovednosti vokální i instrumentální (zazpívat píseň, zacházet s jednoduchými hudebními nástroji, sledovat a rozlišovat rytmus)

Nabídka vzdělávacích činností:

- různorodé společné hry a skupinové aktivity (námětové hry, dramatizace, konstruktivní a výtvarné projekty apod.) umožňující dětem spolupodílet se na jejich průběhu i výsledcích
- přípravy a realizace společných zábav a slavností (oslavy výročí, slavnosti v rámci zvyků a tradic, sportovní akce, kulturní programy apod.)
- tvůrčí činnosti slovesné, literární, dramatické, výtvarné, hudební, hudebně pohybové, dramatické apod. podněcující tvořivost a nápaditost dítěte, estetické vnímání i vyjadřování a tříbení vkusu
- receptivní slovesné, literární, výtvarné či dramatické činnosti (poslech pohádek, příběhů, veršů, hudebních skladeb a písní, sledování dramatizací, divadelních scének)
- setkávání se s literárním, dramatickým, výtvarným a hudebním uměním mimo mateřskou školu, návštěvy kulturních a uměleckých míst a akcí zajímavých pro předškolní dítě
- aktivity přibližující dítěti svět kultury a umění a umožňující mu poznat rozmanitost kultur (výtvarné, hudební a dramatické činnosti, sportovní aktivity, zábavy, účast dětí na kulturních akcích, návštěvy výstav, divadelních a filmových představení, využívání příležitostí seznamujících dítě přirozeným způsobem s různými tradicemi a zvyky běžnými v jeho kulturním prostředí apod.)

Rizika:

- nedostatek příležitostí k rozvoji uměleckých dovedností dítěte a k vytváření jeho estetického vztahu k prostředí, ke kultuře a umění
- přítomnost nevhodných, podbízivých a nekusných podnětů

5. vzdělávací oblast: DÍTĚ A SVĚT

Dílčí vzdělávací cíle:

- poznávání jiných kultur
- pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit
- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy
- rozvoj schopnosti přizpůsobovat se podmínkám vnějšího prostředí i jeho změnám
- vytvoření povědomí o vlastní souměřitelnosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí

Očekávané výstupy:

- zvládat běžné činnosti a požadavky kladené na dítě i jednoduché praktické situace, které se doma a v mateřské škole opakují, chovat se přiměřeně a bezpečně doma i na veřejnosti (na ulici, na hřišti, v obchodě, u lékaře apod.)
- osvojovat si elementární poznatky o okolním prostředí, které jsou dítěti blízké, pro ně smysluplné a přínosné, zajímavé a jemu pochopitelné a využitelné pro další učení a životní praxi
- mít povědomí o širším společenském, věcném, přírodním, kulturním i technickém prostředí i jeho dění v rozsahu praktických zkušeností a dostupných praktických ukázek v okolí dítěte
- všimnout si změn a dění v nejbližším okolí
- porozumět, že změny jsou přirozené a samozřejmé (všechno kolem se mění, vyvíjí, pohybuje a proměňuje) a že s těmito změnami je třeba v životě počítat, přizpůsobovat se běžně proměnlivým okolnostem doma i v mateřské škole
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí
- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všimnout si nepořádků a škod, upozornit na ně

Nabídka vzdělávacích činností:

- přirozené pozorování blízkého prostředí a života v něm, okolní přírody, kulturních i technických objektů, vycházky do okolí, výlety
- sledování událostí v obci a účast na akcích, které jsou pro dítě zajímavé

- praktické užívání technických přístrojů, hraček a dalších předmětů a pomůcek, se kterými se dítě běžně setkává
- přirozené i zprostředkované poznávání přírodního okolí, sledování rozmanitostí a změn v přírodě (živá i neživá příroda, přírodní jevy a děje, rostliny, živočichové, krajina a její ráz, podnebí, počasí, ovzduší, roční období)
- práce s literárními texty, s obrazovým materiálem, využívání encyklopedií a dalších médií
- kognitivní činnosti (kladení otázek a hledání odpovědí, diskuse nad problémem, vyprávění, poslech, objevování)
- praktické činnosti, na jejichž základě se dítě seznamuje s různými přírodními i umělými látkami a materiály ve svém okolí a jejichž prostřednictvím získává zkušenosti s jejich vlastnostmi (praktické pokusy, zkoumání, manipulace s různými materiály a surovinami)
- smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí

Rizika:

- špatný příklad dospělých (chování ohrožující životní prostředí, neekologické postoje, xenofobní chování, lhostejnost k problémům kolem sebe a neochota podílet se na jejich řešení)

Tvorba TVP

- hlavní oporou pro tvorbu TVP je ŠVP „Poznáváme a objevujeme svět“,
- učitelky společně systematicky plánují na základě vytvořeného ŠVP, integrované bloky jsou závazné pro obě třídy MŠ,
- vzdělávací nabídka podtémat integrovaných bloků odpovídá vzdělávacím potřebám a schopnostem jednotlivých dětí v dané třídě MŠ, jejich zájmům a přání, podtémata jsou dětem blízká a zajímavá, s možností využití jejich praktických znalostí, zkušeností a dovedností,
- vzdělávací nabídka jednotlivých podtémat integrovaných bloků obsahuje všech 5 oblastí vzdělávání podle RVP PV,
- konkrétní vzdělávací nabídka jednotlivých podtémat třídních vzdělávacích plánů je plně v kompetenci učitelek dané třídy,
- jednotlivá podtémata je možno průběžně měnit, doplňovat, obohacovat a prodlužovat podle zájmu dětí i vývoje situace,
- každé podtéma integrovaného bloku je hodnoceno, výsledky evaluace podtématu jsou východiskem k dalšímu plánování,
- plánování vzdělávací nabídky jednotlivých podtémat integrovaných bloků TVP a evaluace podtémat je v písemné podobě.

7. Systém evaluace

Evaluace a autoevaluace je nedílnou součástí práce mateřské školy. Poznatky získané tímto způsobem slouží ke zkvalitnění práce a vlastní vzdělávací činnosti.

Cíl evaluace

- ověřovat a zlepšovat kvalitu veškeré činnosti včetně podmínek školy
- jde o průběžné vyhodnocování vzdělávací činnosti a podmínek školy, které nám poskytují zpětnou vazbu o kvalitě naší vlastní práce

Evaluace probíhá

- na úrovni školy – zpracování ŠVP v souladu s RVP PV, podmínky ke vzdělávání, průběh a výsledky vzdělávání
- na úrovni třídy – tvorba TVP v souladu s ŠVP, realizace a průběh vzdělávání, hodnocení vzdělávací činnosti

Prostředky evaluace

- průběžné porovnávání a vyhodnocování ŠVP vzhledem k požadavkům RVP PV
- sledování a vyhodnocování funkčnosti ŠVP vzhledem k dětem i zaměstnancům
- průběžné vyhodnocování zpracování TVP a jeho funkčnosti, porovnávání s požadavky ŠVP, optimalizace (záznamy o diskusích, kontrolách ředitelkou, úpravách, jednání v praxi i na poradách)
- průběžné sledování a hodnocení respektování podmínek (materiálních, hygienických, personálních, podmínek vhodné psychohygieny, organizace a provozu školy, podmínek k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí)
- průběžné sledování a hodnocení vzdělávacího procesu
- sledování a hodnocení kvality práce pedagogických pracovníků
- sledování a hodnocení kvality práce provozních pracovníků
- průběžná analýza a hodnocení vlastní vzdělávací práce (hodnocení pedagogické činnosti, naplňování cílů ŠVP v souvislosti s hodnocením individuálních pokroků dětí)
- individuální pedagogická diagnostika
- průběžná kontrola realizace hodnocení dětí a vedení diagnostických záznamů učitelek a jejich zpětné využití
- průběžné hodnocení (evaluace) vzdělávacího procesu školy - hodnocení učitelek, porovnávání vzhledem k plánovaným záměrům, zápisy porad
- pololetní a roční zhodnocení vzdělávacího procesu v MŠ - porovnání průběhu a výsledků vzdělávání se vzdělávacími cíli ŠVP a cíli RVP
- sledování a hodnocení spolupráce se zákonnými zástupci
- kontrola dodržování vnitřních norem školy, pracovního a organizačního řádu školy
- kontroly vedení třídní a jiné svěřené dokumentace

System evaluace

Evaluace je neustálý proces vyhodnocení podmínek vzdělávání a vzdělávacího procesu v mateřské škole. Toto systematické vyhodnocování slouží ke zlepšení vzdělávání dětí i vzdělávacích podmínek.

K hodnocení podmínek školy i sebehodnocení se mohou zaměstnanci vyjádřit na provozních poradách nebo na pedagogických radách.

předmět zpracování	způsob sběru	termín	zodpovídá	způsob zpracování
Dítě a jeho vývoj	průběžné záznamy	2x ročně	učitelky ve třídě	záznam o dítěti
Podtémata	průběžné záznamy	po ukončení	učitelky ve třídě	písemný záznam do evaluačních listů
Výchovně vzdělávací práce	konzultace uč.	2x ročně	všechny učitelky podklady, vypracování vedoucí učitelka	evaluační záznam
Hodnocení třídy	konzultace uč.	1x ročně	učitelky ve třídě	písemný záznam
Hodnocení MŠ (autoevaluace)	konzultace uč.	1x ročně	všechny učitelky podklady, vypracování vedoucí učitelka	písemný záznam
DVPP	účast na semináři či samostudium	po účasti na pedagogické poradě	všechny učitelky	přenos informací, využití při práci
Práce učitelky/ školnice	hospitace a kontrolní činnost	dle plánu	vedoucí učitelka	záznam o hospitaci/kontrole
Spolupráce se zákonnými zástupci	dotazník pro zákonné zástupce	1x 2 roky	všechny učitelky podklady, vypracování vedoucí učitelka	písemný záznam

	kontakt se zákonnými zástupci při předávání/vyzvedávání dítěte	denně	všechny učitelky	ústní rozhovor, hodnocení
	schůzka zákonných zástupců	2x ročně	vedoucí učitelka	pisemný záznam
Nespavý program	konzultace uč.	2x ročně	učitelky ve třídě	pisemný záznam
Minimální preventivní program	konzultace uč.	2x ročně	učitelky ve třídě	pisemný záznam
Ať se nám tu dobře žije	konzultace uč.	2x ročně	učitelky ve třídě	pisemný záznam
Adaptační program	konzultace uč.	2x ročně	učitelky ve třídě	pisemný záznam

Pedagogická diagnostika

- diagnostika dítěte v předškolním věku je zaměřena na sledování a rozvoj následujících oblastí:
 - motoriky, grafomotoriky,
 - zrakového vnímání a paměti,
 - sluchového vnímání a paměti,
 - vnímání prostoru,
 - vnímání času,
 - základních matematických představ,
 - řeči (myšlení),
 - sociálních dovedností,
 - sebeobsluhy (samostatnosti),
 - hry.
- výsledky a pokroky jednotlivých dětí zaznamenávají učitelky ve třídách do záznamových listů „diagnostiky dítěte“ = přehled o individuálním rozvoji a učení dítěte, zpravidla 2x ročně, jsou sdílené při přechodu dítěte do druhé třídy,
- učitelky společně průběžně hodnotí i vytvořené plány pedagogické podpory, popřípadě vytvořené i individuální vzdělávací plány,
- součástí pedagogické diagnostiky jsou i portfolia dětí,
- na pedagogické diagnostice se podílejí obě učitelky v jednotlivých třídách, popřípadě i asistenti pedagoga, pokud ve třídě jsou.

Při tvorbě ŠVP byla použita tato literatura:

Rámcový program pro předškolní vzdělávání platný od 1.9.2021

8. Přílohy ŠVP

Adaptační program aneb poprvé v mateřské škole
Ať se nám tu dobře žije
Než půjdu do školy
Minimální preventivní program

ADAPTAČNÍ PROGRAM aneb POPRVÉ V MATEŘSKÉ ŠKOLE

Záměr adaptačního programu

- přiblížit mateřskou školu dětem a jejich zákonným zástupcům, seznámit je s prostředím, s podmínkami vzdělávání i s pedagogy školy

Cíl adaptačního programu

- zmírnění potíží dětí při vyrovnávání se s novou situací, s novým prostředím, se začleněním se do kolektivu ostatních dětí ve třídě, s novými dospělými

Jak připravit dítě na vstup do MŠ

- využijte možnosti návštěvy MŠ s dítětem ještě před nástupem dítěte do MŠ v rámci dne otevřených dveří,
- přizpůsobte svůj domácí režim alespoň trochu režimu MŠ,
- zaměřte se na dovednosti v oblasti sebeobsluhy a hygieny.

Adaptační období v MŠ

- domluvte se s učitelkami na postupné adaptaci vašeho dítěte v MŠ,
- je vhodné, aby dítě v adaptačním období nezůstávalo v MŠ po celou provozní dobu,
- adaptační období trvá podle našich zkušeností 1 – 2 měsíce, někdy i déle, než se dítě plně adaptuje na prostředí, kamarády, učitelky,
- některé děti potřebují na adaptaci i daleko delší časové období než si na nový kolektiv, nová pravidla zvyknou ,
- doporučujeme zákonným zástupcům, aby si v zaměstnání v době adaptace dítěte na pobyt v MŠ domluvili možnost kdykoli odejít, pokud dítě nebude adaptaci ve školce zvládat duševně nebo fyzicky, popřípadě povolejte prarodiče či někoho, kdo je schopen onen zmíněný pocit jistoty vytvořit, popřípadě si dítě odvést domů,
- nutná je především intenzivní spolupráce mezi učitelkou a zákonným zástupcem,
- doporučení pro adaptaci:
 - 1. týden - účast zákonného zástupce ve třídě, pobyt maximálně 1 – 2 hodiny,
 - 2. týden – účast zákonného zástupce – jako podpora (např. v šatně), pobyt maximálně 1 – 2 hodiny,
 - 3. – 4. týden – bez účasti zákonného zástupce, dopolední činnosti, pobyt venku, oběd,
 - pokud dítě zvládne adaptaci v 1. měsíci, lze zkusit i odpočinek v MŠ.
- z kapacitních důvodů je možný doprovod pouze 1 dospělé osoby na jedno dítě,
- občas se stane, že dítě zpočátku adaptaci velmi dobře zvládne bez problémů, ale to neznamená, že plačtivé období nemůže přijít později; dítě si totiž dodatečně uvědomí změnu; v této chvíli přichází opětovně čas na adaptaci a na intenzivní spolupráci a komunikaci mezi zákonným zástupcem, dítětem a učitelkou.

AŽ SE NÁM TU DOBŘE ŽIJE

(program envirovýchovy dětí mateřské školy)

Cíl:

- vytvořit elementární základy pro otevřený a odpovědný postoj dítěte k životnímu prostředí,
- probouzet u dětí zájem o přírodu,
- učit děti vnímat přírodu jako celek,
- učit děti přírodu chránit,
- vést děti k pozitivnímu vztahu k domovu, obci a Zemi,
- poskytovat co největší příležitost k pobytu v přírodě se zřetelem na prožitek.

Dílčí vzdělávací cíle:

- osvojení si poznatků a dovedností potřebných k vykonávání jednoduchých činností v péči o okolí při spoluvytváření zdravého a bezpečného prostředí a k ochraně dítěte před jeho nebezpečnými vlivy,
- seznamování se světem lidí a osvojení si základních poznatků o prostředí, v němž dítě žije, osvojení si věku
- přiměřených praktických dovedností,
- seznamování s místem a prostředím, ve kterém dítě žije a vytváření pozitivního vztahu k němu,
- vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách a pochopení, že změny způsobené lidskou činností mohou prostředí chránit a zlepšovat, ale také poškozovat a ničit,
- vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, s živou a neživou přírodou, lidmi, společnostmi, planetou Zemí.

Očekávané výstupy:

- rozlišovat aktivity, které mohou zdraví okolního prostředí podporovat a které je mohou poškozovat, všítat si nepořádků a škod, upozornit na ně,
- vědomě využívat všech smyslů, záměrně pozorovat, postřehovat, všítat si (nového, změněného, chybějícího),
- vnímat, že svět má svůj řád, je rozmanitý a pozoruhodný, nekonečně pestrý a různorodý - jak svět přírody, tak i svět lidí (mít elementární povědomí o existenci různých národů a kultur, různých zemích, o planetě Zemi, vesmíru apod.),
- mít povědomí o významu životního prostředí (přírody i společnosti) pro člověka, uvědomovat si, že způsobem, jakým se dítě i ostatní v jeho okolí chovají, ovlivňují vlastní zdraví i životní prostředí.

Vzdělávací nabídka:

- vycházky a výlety do okolí,
- manipulační činnosti,
- přímé pozorování přírodních, kulturních i technických objektů i jevů v okolí dítěte,

- rozhovor o výsledku pozorování,
- pozorování životních podmínek a stavu životního prostředí, poznávání ekosystémů (les, louka, rybník apod.),
 - ekologicky motivované hravé aktivity (ekohry),
 - smysluplné činnosti přispívající k péči o životní prostředí a okolní krajinu, pracovní činnosti, pěstitelské a chovatelské činnosti, činnosti zaměřené k péči o školní prostředí, školní zahradu a blízké okolí.

Metody v mateřské škole:

- pozorování,
- smyslové hry,
- experimentování,
- vyprávění a besedy,
- práce s knihou a encyklopedií,
- vycházky, výlety a exkurze,
- hra a práce.

PROJEKT: NEŽ PŮJDU DO ŠKOLY

Věková skupina: 5 – 7 (předškolní děti), děti mladší, s nižší potřebou spánku

Realizace: v době nespavého programu předškolních dětí

Dílčí vzdělávací cíle:

- rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsah pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka apod.), ovládnutí pohybového aparátu a tělesných funkcí,
- rozvoj komunikativních dovedností (verbálních i neverbálních) a kultivovaného projevu,
- osvojení si některých poznatků a dovedností, které předcházejí čtení i psaní, rozvoj zájmu o psanou podobu jazyka i další formy sdělení verbální i neverbální (výtvarné, hudební, pohybové, dramatické),
- vytváření základů pro práci s informacemi,
- osvojení si elementárních poznatků o znakových systémech a jejich funkci (abeceda, čísla),
- osvojení si věku přiměřených praktických dovedností,
- rozvoj a kultivace estetického vnímání, cítění a prožívání,
- rozvoj elementární grafické zručnosti,
- rozvoj koordinace zraku a ruky pro rozvoj grafických schopností dětí i jako přípravu na psaní.

Nabídka činností:

- pokračování v didakticky zacílených činnostech,
- grafomotorická cvičení a cviky na uvolnění ruky (u levorukých dětí využití metodiky psaní levou rukou),
- výukové programy a hry na počítači,
- rozvoj komunikativních dovedností,
- envirovýchova,
- individuální práce s učitelkou,
- práce s dětmi s OŠD,
- pracovní listy,
- tematicky zaměřené vycházky,
- klidové hrové aktivity – omalovánky, tiché stavebnice, puzzle apod.

Minimální preventivní program

Cíle:

- výchova dětí ke zdravému životnímu stylu,
- osvojení si pozitivního sociálního chování,
- prevence sociálně patologických jevů u dětí.

Kompetence podpory zdraví a zdravého životního stylu:

- sebedůvěra, sebejistota a samostatnost,
 - umět říci „ne“,
 - umět realisticky odhadnout své síly,
- podpora zkušeností, které poskytují potěšení a touhu účastnit se pohybových aktivit,
- schopnost přizpůsobení se životu ve skupině, vnímavý a otevřený vztah k okolnímu světu, schopnost přiměřeně kriticky myslet a rozhodovat se,
- seberozvíjení
 - znát, co dítěti pomáhá být zdravé a v bezpečí, a co mu škodí,
 - rozumět tomu, že způsob života má vliv na lidské zdraví,
 - zajímat se o své tělo a zdraví,
 - napomáhat vlastnímu zdraví aktivním pohybem a zdravými životními návyky,
 - vědět, že kontakty s některými lidmi mohou být nebezpečné,
 - znát pravidla společného soužití ve skupině,
 - hodnotit své chování a chování druhých,
 - mít a hájit vlastní názor,
 - akceptovat kompetentní autoritu,
 - vnímat lidi s jejich odlišnostmi povahovými, tělesnými, rasovými, kulturními jako přirozený stav,
 - přistupovat aktivně k problémům, řešit je, vědět, že je více možností řešení konfliktů,
 - spoluplytvářet prostředí pohody ve svém okolí.

Činnosti:

- hra,
- pohybové aktivity,
- prožitkové učení,
- sociální hry a hraní rolí,
- námětové hry,
- společná stavba, kreslení, tvoření,
- dramatické činnosti,
- řešení modelových situací,
- osobní zkušenost dětí,

Spolupráce se zákonnými zástupci

- MŠ otevřená komunikaci s rodiči/zákonnými zástupci,
- zařazování společných akcí s rodiči/zákonnými zástupci,
- společné řešení problémů.

Vzdělávání pedagogů:

- vzdělávací akce DVPP dle aktuální nabídky,
- samostudium,
- spolupráce se složkami IZS, případně s institucemi zabývajícími se prevencí rizikového chování.